Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 198 ◆ П'ятниця, 11 жовтня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

10 14

Закон України

ПРО ГОСПОДАРСЬКІ ТОВАРИСТВА

Б'ЄМО НА СПОЛОХ — РЯТУЙМО ГЕНОФОНД

6 7

7 БЕРЕЗНЯ НИНІШНЬОГО РОКУ У «ГОЛОСІ УКРАЇНИ» ВИЙШОВ ДРУКОМ ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ВІДОМИХ ВЧЕНИХ ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ Л. КРАВЧУКУ ПРО СТВОРЕННЯ ПРОГРАМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГЕНОФОНДУ УКРАЇНИ ТА СКЛИКАННЯ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З ЦІЄЇ ПРОБЛЕМИ ПІД ЕГІДОЮ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ. СЬОГОДНІ ПРОЕКТ ЦІЄЇ ПРОГРАМИ ГОТОВИЙ. А 16—18 ЖОВТНЯ ПРОХОДИТИМЕ ЗГАДУВАНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

АПОСТОЛ ПРАВДИ, НАЦІЇ СУМЛІННЯ

9

Така тепла, така розкішна, така щедра на барви осінь вийшла на береги Псла і Груні, повільно пройшлася Зеленим Гаєм і піднялась на Драгоманову гору. І примруженими сумними очима, мов заглядає в наші душі, немов питає: чом же ви так зубожіли, з чим же йдете сьогодні до цього місця святого!

150 років тому на цій горі стояв будинок серед саду, де народився Михайло Петрович Драгоманов — майбутній публіцист, історик, учений, громадський діяч, поборник національного відродження України.

НА прес-конференції для радянських та іноземних журналістів Прем'єр-міністр України В. Фокін повідомив, що хлібних карток на Україні не буде. Проблему із заготівлею хліба майже вирішено. У магазинах з'явиться у вільному продажу борошно. Його запаси виявилися достатніми.

СПІЛКА жінок України в зв'язку з виборами Президента прийняла звернення, в якому, зокрема, говориться:

Наша громадська, самостійна, демократична організація закликає всіх жінок, незалежно від національності, соціального положення та професійної належності, політичних та релігійних поглядів, — підтримати Леоніда Макаровича Кравчука.

УГОДА ПІД ЗНАКОМ ПИТАННЯ

Розбіжності в російському керівництві ставлять під знак запитання майбутнє міжреспубліканської економічної угоди, заявив член Політичного консультативного комітету при Президенті СРСР Г. Явлинський. На його думку, коли не було Президента Єльцина, між різними угрупованнями в уряді та Верховній Раді республіки розгорнулася затята боротьба, яка може паралізувати уряд Росії і створити непоборні перешкоди на шляху до економічних реформ.

ЗНОВУ «РУКА КДБ»

КДБ підриває спроби керівництва Грузії досягти примирення з опозицією — таке звинувачення на адресу відомства Бакатіна висунув грузинський прем'єр Гогошвілі. Виступаючи перед журналістами, він наголосив, що певні зовнішні сили не хочуть стабілізації становища в республіці і що ці сили добре відомі Заходові. Водночас Гогошвілі відмовився подати конкретні докази причетності КДБ до кризи в Грузії, сказавши, що це поставить під загрозу його джерела інформації.

НЕРАДІСНІ ПРОГНОЗИ

Згідно з оглядом стану світової економіки, опублікованим Міжнародним валютним фондом, економічна криза поглиблюватиметься в Радянському Союзі й наступного року. МВФ передбачає, що в цілому випуск продукції у всіх республіках скоротиться на 10,6 відсотка. В огляді зазначається, що тільки негайні економічні реформи врятують становище. Інакше нас очікують довготривалий занепад, зростаюче безробіття, нестача товарів.

ПЕРЕДПЛАТНИКА — ЗА КЕРМО, або 19.80 — НЕ ГРОШІ

«ГОЛОС УКРАЇНИ» ПРОВОДИТЬ РОЗИГРАШ АВТОМОБІЛЯ «ТАВРІЯ» СЕРЕД ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ГАЗЕТИ НА 1992 РІК, ЯКІ МЕШКАЮТЬ У ЗАПОРІЖЖІ ТА ОБЛАСТІ.

Зважте, 19 карбованців 80 копійок — стільки коштує річна передплата «Голосу України» — не гроші проти 15 тисяч карбованців, які треба викласти, щоб придбати автомобіль «Таврія». Це сьогодні — 15 тисяч. А завтра? Ціна ж передплати — незмінна.

Передплативши «Голос України», ви маєте шанс уже цього року стати власником «Таврії» за 19 карбованців 80 копійок. А наступного — володарем інформації з усіх сфер політичного, економічного і просто життя республіки. Газета виходитиме українською і російською мовами.

Передплативши «Голос України» на 1992 рік, надсилайте заявку з номером квитанції на адресу редакції: Київ-47, вулиця Нестерова, 4, на конверті зробити помітку «Таврія».

Розиграш «Таврії» проводитиме комісія у складі працівників редакції, трудового колективу запорізького автозаводу «Комунар» та народних депутатів України. Про його результат повідомимо читачам в одному з грудневих номерів газети. А першого січня 1992 року надрукуємо фоторепортаж про те, як наш передплатник із Запоріжжя чи області став власником «Таврії».

ВЧОРА в Черкасах відкрилася міжрегіональна науково-практична конференція «Проблеми соціального і духовного відродження села на сучасному етапі». Вчені України, інших суверенних республік Москви, Санкт-Петербурга всебічно розглянуть питання, що стосуються сільського життя в умовах різноманітності форм власності і нових економічних відносин. Будуть обговорені проблеми сім'ї, школи, інтелігенції, сільської общини і трудових колективів, формування нових ціннісних орієнтацій населення.

7

«ТЕБЕ ТРЕБА ЗААРЕШТУВАТИ...» —

ТАКУ ПОГРОЗЛИВУ ФРАЗУ ПОЧУВ ПІД ЧАС ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕВОРОТУ ДЕПУТАТ МІСЬКРАДИ ВОДІЙ МИКОЛА ДУДКО НА СВОЮ АДРЕСУ.

ВІД ЧИЙОГО ІМЕНІ?

28 жовтня в Одесі намічено провести об'єднане засідання голова Одеської міськради В. Херсонської обласних Рад та Голови Верховної Ради КАРСР. До порядку денного включено питання про особливості поточного моменту напередодні референдуму і президентських виборів. Депутат обласної Ради Ю. Запорожченок та голова Одеської міськради В. Симоненко запропонували учасникам зустрічі чітко визначитися, від чийого імені вони виступатимуть. Дехто схильний вбачати у майбутній зустрічі зародки «республіки Новоросії».

Рух-прес.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:
Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-36-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 156.200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. Сьогодні на 16 сторінках.

Вибори Президента

ВРУЧЕНО КАНДИДАТСЬКІ ПОСВІДЧЕННЯ

На засіданні Центральної виборчої комісії, яка відбулася 10 жовтня, офіційно вручено посвідчення кандидатів у президенти України Голові Верховної Ради України Леоніду Кравчуку, 1934 року народження, безпартійному, та голові Львівської облради Вячеславу Чорноволу, 1938 року народження, безпартійному.

Вячеслава Чорновола, якого висунули претендентом від НРУ, підтримали підписами 176 тисяч 244 громадянини. Леоніда Кравчука, якого висунули претендентом численні трудові колективи, Спілка жінок України, збори військовослужбовців у військових частинах, підтримали підписами вже 250 тисяч 380 громадян. Нагадаємо, що для реєстрації кандидата достатньо було зібрати 100 тисяч підписів.

Після вручення кандидатських посвідчень відбулися імпровізовані прес-конференції, під час яких обидва кандидати відповіли на ряд запитань журналістів.

Першим отримав посвідчення В. Чорновіл. Відповідаючи на запитання кореспондента Українського радіо про ставлення до пропозиції Олександра Солженіцина проводити опитування населення по областях, В. Чорновіл дав зрозуміти, що бачить у цьому необгрунтовані претензії на частину території України. За такою логікою, вів далі кандидат, варто було б провести опитування по хуторах і таким чином отримати згоду про приєднання до України Зеленого Кута на Далекому Сході, деяких районів Воронежчини.

Він негативно оцінив звернення, яке було розповсюджене серед військовослужбовців на території України, в якому новий міністр оборони СРСР Є. Шапошников висловлювався за єдину й неділиму армію. В зв'язку з цим В. Чорновіл підкреслив, що формуванням української національної армії зайнялися із запізненням.

Він назвав незрозумілою політику деяких депутатів Верховної Ради України, які свого часу голосували за незалежність, а останнім часом дещо завагалися.

Потім на запитання відповідав Голова Верховної Ради Л. Кравчук. Він не погодився з пропозицією автоматичного відтворення Української держави на зразок відтворення Кримської АРСР, мотивуючи це тим, що на час існування УНР не всі території входили до складу історичних українських земель. Референдум, зазначив Л. Кравчук, повинен дати відповідь на одне запитання: бути чи не бути самостійній Українській державі. Все інше повинна вирішувати Верховна Рада. В той же час він висловив невдоволення роботою Верховної Ради, яка устами депутатів знімає з себе відповідальність за вирішення багатьох питань і намагається перекласти це на референдуми. Л. Кравчук заявив, що таким чином уже набралося 12 питань, які повинні розглядатися на референдумах, а це забагато.

Голова Верховної Ради висловив свою думку про необхідність такої посади, як віце-президент, мотивуючи це тим, що у випадку неспроможності президента виконувати свої обов'язки їх доведеться перекладати на інших посадових осіб. Якщо обов'язки президента візьме на себе Голова Верховної Ради — виникне небажана концентрація в одних руках голови законодавчої та виконавчої влади.

Голова Верховної Ради заявив, що Верховна Рада звернеться до ООН з проханням надіслати на час виборів президента і проведення референдуму своїх спостерігачів, а також до республік, колишніх членів СРСР з аналогічним проханням.

На прохання висловитись з приводу етики передвиборчої кампанії Л. Кравчук сказав коротко: головне, щоб кожний кандидат боровся за себе, а не проти інших кандидатів...

Костянтин ПАРИШКУРА, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Парламентська хроніка

ДЕЩО ПРО «ЧЕСНІСТЬ»

Денне і вечірнє засідання 9 жовтня

Коли на сесії Верховної Ради України заходить мова про чесність у політиці, то мені одразу ж пригадується відповідь козаків-запорожців на запитання, хто за що воює: кожен за те, чого в нього немає. У масовій же свідомості побутує думка, що політика — це річ, від якої порядній людині варто триматися подалі. Однак, якщо відкинути емоції, прислухатися до думки політологів, то можна пересвідчитися, що в основі політичних явищ сучасного суспільства лежать три основні групи цінностей: безпека і національна незалежність, добробут і економічний розвиток, свобода і конституційний порядок. І не зайвим було б кожному з народних депутатів при вирішенні будь-якого питання керуватися саме цими положеннями. Тим більше, що через їх призму можна чітко побачити, що приховано за словесною еквілібристикою того чи іншого промовця. Особливо, коли мова заходить про питання величезної державної і політичної ваги. А саме таким, на мою думку, було обговорення проблем Всеукраїнського референдуму та тексту запитань, які будуть внесені до бюлетенів.

Життя все-таки змусить депутатів аналізувати виступи своїх колег і чітко бачити мету, яку вони переслідують. А вона, ця мета, хоча й опосередковано, але чітко була окреслена у виступі Олексія Шеховцова, коли розпочалось обговорення запитання, яко повинно бути внесено в бюлетень Всеукраїнського референдуму. Відкидаючи три попередні запропоновані варіанти, Олексій Дмитрович запропонував свій: «Чи бажаєте ви жити в незалежній Україні, яка входить у співдружність суверенних держав — колишніх республік СРСР?». Опоненти думали дещо інакше. Приміром депутат Андрій Бондарчук вважає, що таким чином під приводом нібито захисту інтересів України продовжують захищати старі порядки. Більше того, час, що залишився до референдуму, прихильники імперії намагаються використати для агітації проти визнання святого права народу на незалежність. До речі, головуючий Леонід Кравчук уже не вперше пояснює депутатам, що вирішувати, бути чи не бути в будь-якому союзі, має право незалежна держава. Проте дехто з парламентаріїв не бажає рахуватися з реальністю і логікою подій, обстоює свої погляди. Безумовно, це право кожного, але ж і не варто перетворювати Верховну Раду в дискусійний клуб за інтересами в той час, коли держава продовжує котитися в безодню економічної катастрофи.

Варто і чіткіше дотримуватися регламенту. Адже цього дня сесія так і не встигла розглянути всі заплановані питання. Тож щоб ввійти в нормальне русло роботи, в майбутньому доведеться «галопувати». А це не завжди на користь справі. Судячи з усього, вичерпалося й терпіння в головуючого, коли він запропонував припинити безплідні дискусії, оскільки попереду на всіх чекає велика робота. Не зайвим було б, аби цією турботою пройнялися й інші депутати, бо інакше справді може статися, що «велике почне перетворюватися в смішне».

Отже, після тривалих дискусій сесія все-таки дійшла спільної думки: документи, що стосуються референдуму, прийнято в першому читанні і передано в комісії на доопрацювання.

Стосовно ж участі в демонтажі Союзу, то сесія доручила заступникові Голови Верховної Ради Володимиру Гриньову провести консультації з іншими республіками — суверенними державами і винести це питання на сесію парламенту.

Протягом останньої години, відведеної для «різного», обговорено деякі питання, що стосуються президентських виборів та стану енергетики України.

Василь ТУГЛУК, парламентський кореспондент «Голосу України».

«ШКОЛУ КОМУНІЗМУ» ПРОЙШЛИ. ЩО ДАЛІ?

Ранкове засідання 10 жовтня

Сесія почала роботу вже без депутатських внутрішніх рекордів — зареєстровано 381 чоловік, як звичайно. Обговорювали проект Закону «Про професійні спілки України». Доповідав голова ради Федерації незалежних профспілок України А. Ковалевський, виступили 19 народних депутатів. Законопроект не прийнято навіть у першому читанні й передано в парламентські комісії на доопрацювання з урахуванням усіх пропозицій та за участю зацікавлених організацій, зокрема інших профспілок республіки.

Як з'ясувалося сьогодні, «школу комунізму» і в профспілках, і взагалі всі ми закінчили на «незадовільно». За винятком хіба що одиниць. Наприклад, опальних партбосів, у яких нічого не вийшло з «мудрим керуванням», і вони перебралися в профспілкові «класи» благополучно досидіти до пенсії. Нічогенько себе почувають, певно, й ті з нинішніх керівників профспілок, які активно зайнялися комерцією, спільними підприємствами, відеосалонами і настригли купонів, назбирали з миру по нитці собі на дачі з саунами та шикарні квартири. А «підзахисні», ті, хто роками сплачував і сплачує профспілкові внески? З ними вийшло складніше: обмежувалися сплатою лікарняних, такимисякими путівками та роздачею портретів «вождів» і транспарантів на святкові демонстрації. Ось, в принципі, і все помітне в діяльності профспілок за минулий час, коли вони були «кишеньковою» організацією, покірним сателітом «розуму, честі і совісті».

Про це та багато чого іншого й говорили народні депутати в своїх виступах, характеризуючи запропонований законопроект. Наголошували, що його статті аж ніяк не сприяють подальшій демократизації профспілок і забезпеченню безумовного виконання покладених на них функцій щодо захисту соціально-економічних інтересів трудящих. Що профспілки, відстоюючи право законодавчої ініціативи, яка, за словами Т. Стецьківа (Львівщина), була «фіговим листком соціалістичної демократії» тоталітарного суспільства, знову пнуться в політику замість того, щоб займатися цим захистом інтересів людей чи урегульовувати трудові конфлікти. Що закон розроблено й орієнтовано не на рядових членів профспілки, а на пропартійну профспілкову номенклатуру, яка, за висловом В. Следнєва (Донеччина), домагається влади більшої, ніж була у партійної номенклатури. Звинуватили нинішню Федерацію незалежних профспілок України у замахах на монополію і право знову виступати від імені всіх трудящих, а не тільки членів спілки, й ігнорувати думку інших профспілок, які виникли останнім часом в Україні. Депутати-господарники протестували й проти

(Закінчення на 3-й стор.).

«Школу комунізму» пройшли. Що далі?

(Закінчення. Початок на 2-й стор.)

положень законопроекту, які дозволили профспілкам втручатися в рішення управлінських структур на підприємствах, проти довільного використання в своїх інтересах такого могутнього засобу боротьби трудящих, як страйк. Депутат І. Бойко (Буковина) заявив: «Необхідно відрегулювати механізм застосування страйків і не допускати того, щоб вони порушували життєдіяльність населених пунктів».

Однак сам А. Ковалевський усього цього, здається, не врахував. Аргументуючи необхідність Закону про профспілки (проти чого, до речі, ніхто й не виступав), він наголосив на трьох основних і справедливих моментах. По-перше, поглиблюється криза й загострюються негативні процеси в житті людей, тому необхідно регулювати відносини з урядом, об'єднаннями підприємств, підприємцями. По-друге, треба врахувати й те, що в умовах ринку трудящі матимуть справу не тільки з державою, а й з власниками, тому треба гарантувати, наприклад, соціальний захист, пенсійне забезпечення, врегулювання конфліктів. По-третє, треба захистити від переслідувань профспілкових керівників, які на місцях захищають людей. Справедливості ради слід сказати, що за останні роки випадки безкомпромісного відстоювання інтересів трудівників з боку профспілок є.

Усе це — безсумнівні аргументи. Але чи треба робити це саме так, перебираючи законодавчу владу від парламенту? Чому й справді не обмежитися, як запропонував Т. Стецьків, тільки правом законодавчої пропозиції? Депутати, колишні і лідери більшості, і партпрацівники, до речі, відстоювали чомусь право законодавчої ініціативи, знову прикриваючись словами про «довіру до народу». І хочеш-не хочеш, а можна запідозрити «колишніх» в спробах зберегти останній бастіон «мудрої і керівної», а саме прокомуністичні, заноменклатурені старими кадрами профспілки...

І вже зовсім не можна погодитися з тим, що говорив депутатам «добровільний» захисник прав профспілок, робітник Дніпропетровського металургійного заводу імені Г. Петровського А. Кирюнін, як завжди, від імені народу. Звичайно гряде складне становище. Ринок несе не тільки перспективу виходу з кризи, а й зубожіння частини населення, безробіття, голі прилавки тощо. Але навіщо ось такий, наприклад, «пасаж»: «Шановні депутати! Робітничий клас ще свого останнього слова не сказав. Пам'ятайте, будь ласка, про це». Особисто мені почулося знайоме: «Караул стомився. Розходьтеся!» Та й не тільки мені. Кирюніну дружно аплодували профспілкові боси, які сиділи на балконі, певно, чітко усвідомивши, на кого їм треба спиратися, щоб знову поборотися з «акулами імперіалізму» і «так званими демократами». А депутат І. Макар (Львівщина) запропонував головуючому більше нікому і ніколи не дозволяти вдаватися до аргументації «матроса Железняка». До речі, сучасні «матроси» — це реальна загроза. Колишні господарі країни навчилися «підготовувати» частину робітничого класу й таким чином говорити від його імені все, що завгодно. Письменник Фазіль Іскандер писав: «Класовий расизм лестить людині так само, як і звичайний расизм. Сьогодні разом з ідеологією з грюкотом розсипався й класовий расизм, але його уламки, що розлетілися по країні, зачаділи вогнем націоналізму. Ніщо не минає даремно». І далі: «Торжество ідеології можливе в певній країні тоді, коли кількість тих, хто повірив у неї, здатна контролювати думки і дії всіх інших». Мудрі, як на мене, слова. Але цього не можна допустити, щось схоже у нас уже було. Тож навіщо знову розділяти людей на депутатів і «народ», на тих, хто страждає більше, і тих, хто потерпає менше, на «становий хребет» і «гнилу інтелігенцію»? У нас є сьогодні спільна мета, спільні труднощі, які ми можемо вирішити тільки спільно, всі разом. Невже це комусь ще не зрозуміло?

Володимир СКАЧКО, парламентський кореспондент «Голосу України».

ДІАСПОРА ХВИЛЮЄТЬСЯ, ГОЛОВА ЗАСПОКОЮЄ

На початку жовтня до Києва зі всього світу — Аргентини, Канади, Великобританії, Франції, Угорщини, Польщі та США — завітали юристи—українці за походженням. Правники із Заходу звернулися до своїх урядів з проханням якомога швидше визнати Україну незалежною, вступити з нею у дипломатичні відносини після референдуму 1 грудня.

Враховуючи можливі порушення виборчого закону, група закордонних українських юристів висловила готовність стати членами делегації міжнародних спостерігачів під час грудневого референдуму.

Як повідомив голова Асоціації українських правників народний депутат України Сергій Головатий, гості заявили, що до них доходять вісті про розпочату Москвою блокаду України напередодні референдуму з метою деморалізувати населення і настроїти його проти незалежності.

У Києві група правників зорганізувала Перший світовий конгрес юристів. А позавчора відбулася їхня зустріч з Головою українського парламенту Леонідом Кравчуком.

Розмова, звичайно ж, велася навколо зміцнення правових підвалин незалежності України. Л. Кравчук ще раз нагадав, що, на його думку, проведення грудневого референдуму (а краще було б жовтневого чи листопадового) є з правової точки зору єдиною правильним способом скасувати рішення березневого референдуму. Цікаво, що, не ставлячи під сумнів позитивне волевиявлення народу щодо незалежності республіки, Леонід Кравчук вказав і на наміри деяких політиків — учасників виборчої президентської кампанії: не так відстоювати інтереси України, як свої корпоративні, і не так агітувати за власні програми, як атакувати його, Кравчука.

З усього видно, не сумніваються у намірах більшої частини українського народу на референдумі висловитися за незалежність, і гості. Тому й намагалися з'ясувати, як незалежна Україна утверджуватиме себе як вільна держава. З ким насамперед встановить дипломатичні відносини, як реформуватиме законодавство й економіку для інтегрування в Європейське співтовариство, яким військом захищатиме незалежність, як і коли змінюватиме систему державного управління...

Гадаю, заспокоїв Леонід Макарович закордонних правників, діаспора і надалі не залишиться на узбіччі української незалежності. Бо вихідці з України за кордоном, за угодою держав, можуть мати подвійне громадянство, одне з яких — українське. Отож наша Україна — це їхня Україна.

Голова Верховної Ради просив діаспору допомогти Україні на першій порі хоча б отримати статус спеціально запрошеної до Ради Європи, посприяти навчанню управлінських кадрів, одне слово, подбати про свою Україну.

Анатолій БЕНЬ, спеціальний кореспондент з прав людини «Голосу України».

ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛІКИ БОЛГАРІЇ

10 жовтня виконуючий обов'язки Генерального консула Республіки Болгарії в Києві Петр Іванов вручив Голові Верховної Ради України Л. М. Кравчуку лист Президента Республіки Болгарії Желю Желева. В листі йдеться:

«Шановний пане Голово!

Висловлюючи Вам свою глибоку повагу, маю честь повідомити, що Республіка Болгарія з належним розумінням зустріла Акт проголошення про незалежність України і декларовані в ньому високі і благородні устремління.

Прийміть мої щирі вітання з нагоди проголошення незалежності України і запевнення, що Республіка Болгарія готова розвивати широке взаємовигідне співробітництво між нашими країнами і народами в ім'я миру в Європі та в усьому світі.

Користуючись нагодою, пане Голово, висловлюю мої щирі побажання добробуту і процвітання дружньому українському народові».

У ході бесіди йшлося про необхідність розширення зв'язків між двома країнами в інтересах українського і болгарського народів.

Кабінет міністрів України

ПОСТАНОВА

від 30 вересня 1991 р. № 233 Київ

ПРО ЧЕРГОВИЙ ПРИЗОВ ГРОМАДЯН НА ДІЙСНУ СТРОКОВУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ В ЖОВТНІ — ГРУДНІ 1991 РОКУ

Відповідно до Акта проголошення незалежності України, постанови Верховної Ради України від 24 серпня 1991 р. «Про військові формування на Україні» Кабінет міністрів України **постановляє:**

1. Призвати на дійсну строкову військову службу у Збройні Сили, прикордонні, внутрішні та залізничні війська, дисльковані на Україні, у жовтні — грудні 1991 р. громадян чоловічої статі, яким до дня призову виповнюється 18 років і які не мають права на відстрочку від призову на дійсну строкову військову службу, а також громадян старшого призовного віку, що втратили право на відстрочку від призову.

2. Раді Міністрів Кримської АРСР, виконкомам обласних, міських і районних Рад народних депутатів:

а) створити призовні комісії, що їх очолюють відповідно до постанови Президії Верховної Ради УРСР від 5 липня 1991 р. заступник Голови Ради Міністрів Кримської АРСР, заступники голів відповідних виконавчих комітетів;

б) забезпечити: звільнення від військової служби осіб, члени сімей яких загинули або стали інвалідами під час виконання військового обов'язку;

відстрочку призовникам, які мають дітей віком до трьох років;

проходження служби призовниками, які потерпіли внаслідок чорнобильської катастрофи, у військових частинах, не пов'язаних з ядерними установками або іншими джерелами іонізуючого випромінювання, надвисокими частотами, компонентами ракетного палива та не розташованих на радіоактивно забруднених територіях;

відправлення у військові частини призовників, які постійно працюють у сільському господарстві, з 1 грудня;

неухильне використання медичним персоналом призовних комісій посилених вимог до стану здоров'я призовників.

3. Надати відстрочку від призову студентам вищих навчальних закладів очної форми навчання.

4. Міністерству оборони України:

передбачити набуття призовниками військової спеціальності в учбових військових частинах і центрах, дислокованих на території України та за її межами, з обов'язковим забезпеченням подальшого проходження військової служби на території України;

визначити порядок переведення на Україну військовослужбовців (за їх згодою), призваних з території України, які проходять строкову військову службу за її межами, і погодити його з Генеральним штабом Збройних Сил СРСР;

внести в Міністерство оборони СРСР пропозиції про організоване переведення за межі України громадян інших республік (за їх бажанням), які проходять службу на території України.

5. Раді Міністрів Кримської АРСР, виконкомам обласних, міських і районних Рад народних депутатів, керівникам підприємств, установ та організацій, військовим комісаріатам вжити дійових заходів до забезпечення:

своєчасного прибуття призовників на призовні та збірні пункти, а також урочистих проводів їх на дійсну військову службу;

виділення необхідного персоналу, транспорту для роботи призовних і збірних пунктів, створення належних побутових умов на цих пунктах, їх матеріального забезпечення, додержання порядку, організованості, а також правил безпеки перевезення призовників;

здійснення контролю за роботою призовних і збірних пунктів.

6. Командуючим військами військових округів, Чорноморського флоту, прикордонних і внутрішніх військ, об'єднань, командирам військових частин, начальникам військових навчальних закладів організовано прийняти призовників, створити належні побутові умови для їх служби, забезпечити високий рівень дисципліни та організованості, дотримання статутних відносин між військовослужбовцями.

7. Командуючим військами Київського, Прикарпатського та Одеського військових округів доповідати Міністерству оборони України про хід призову та відправлення призовників до військових частин за станом на 15, 30 листопада, 15, 30 грудня ц. р.; підсумкові дані подати до 15 січня 1992 року.

Міністерству оборони України подавати узагальнену інформацію Верховній Раді та Кабінетові міністрів України.

Прем'єр-міністр України В. ФОКІН.
Державний секретар Кабінету міністрів України В. ПЄХОТА.

Телеграфним рядком з Івано-Франківська

А ХТО ДРУГИЙ!

У селі Криворівня відкрито пам'ятний знак на місці колишньої садиби першого Президента України Михайла Грушевського.

НА СВЯТОМУ МІСЦІ

Греко-католицька громада Верховини почала богослужіння у приміщенні колишнього райкому компартії. Споруда стоїть на місці спаленої під час війни церкви.

ТИМ ЧАСОМ...

...колишні перший і другий секретарі обкому КПУ Куравський і Полонін зареєструвалися в Івано-Франківському центрі працевлаштування як безробітні. Обидва за освітою — вчителі.

ЗА КРУГЛИМ СТОЛОМ

обговорено гострі проблеми в ряді профспілок області. Предметом розгляду стали: приватизація, створення ринку праці, реформи зарплати й соціального захисту трудівників.

Василь САМАРІВ.

Реалії

ЗАПИСУЙТЕСЬ У ПІДПОЛКОВНИКА

Більше трьох тисяч жмеринчан зібрав мітинг на центральній площі міста. Виступаючі говорили про повну підтримку проголошеному Акту незалежності України. Більшість із них виявила своє недовір'я голові районної Ради народних депутатів Г. Кучеру і голові міськвиконкому В. Людвику. Була висловлена також пропозиція змістити з посади редактора місцевої газети «Нові горизонти» В. Білого. А кадровий офіцер підполковник Іван Самбурський прямо на мітингу розпочав запис добровольців в Українську національну армію.

Учасники мітингу заявили наостанок, що коли їх вимоги не будуть виконані, то найближчим часом вони пікетуватимуть адмінприміщення міських і райвиконкомів.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.
Вінницька область.

Щось новеньке!

А ЩО ГЕНЕРАЛ?

Ім'я генерала Б. І. Шарикова стало відоме в республіці після серпневого путчу в Москві. На жаль, не з кращого боку. Як депутат України він зрідка приїжджає на Херсонщину. Чим ознаменувалася чергова зустріч з виборцями?

Борис Іванович прийняв громадян у Горностаївці, відвідав Каховку. Привернув до себе увагу деякими «сміливими» думками. Генерал вважає акт про заборону Компартії України протизаконним.

Але виборців схвилювали не ці одкровення генерала. Вони намагалися вияснити, чи Б. Шариков брав участь у зустрічі, яка відбулася днями в Херсоні. Мова про приїзд до нас голів Рад Миколаївської, Одеської, Дніпропетровської областей, керівника Криму.

— Така зустріч справді була, — повідомили у пресцентрі обласної Ради. — Керівники південних областей республіки зібралися для того, щоб обговорити економічну ситуацію, щоб подумати, як у перспективі вирішувати назрілі проблеми на регіональному рівні. Щодо Шарикова, то інформації про його участь у зустрічі не маємо.

А чому, власне, люди так непокоїть буденний факт? Як зізнався один із наших читачів, люди налякані можливістю виникнення ще якогось ДКНС місцевого чи регіонального рівня.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Резонанс

ГОЛОДУВАННЯ ПРИПИНЕНО

Політичне голодування (див. «ГУ» від 9 жовтня) голови обласної організації Демократичної партії України С. Запорожана та представника Української Республіканської партії Ю. Рогала, яке тривало понад чотири доби, припинено. Це сталося після того, як голови постійних комісій обласної Ради народних депутатів прийняли заяву, в якій вважається за необхідне скликати 18 жовтня цього року позачергову сесію Ради народних депутатів, на якій слід повернутися до питання про оцінку дій депутатів Ю. Целиха, В. Мяснянкина, В. Щербини та А. Кондратенка.

Кіровоград.

Ніна ПТАШКІНА.

Провінціє кохана!

НІЧНА РАДА У БАТУРИНІ

ПІЗНЬОЇ ГОДИНИ ЗІБРАЛА БАГАТЬОХ ЖИТЕЛІВ КОЛИШНЬОЇ ГЕТЬМАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ

«Так далі терпіти не можна», — лейтмотив зібрання, на якому голова місцевого осередку Руху М. Іващенко зачитав лист-протест проти районної мафії 46 працівниць птахокомбінату, опублікований у районці. Написані рядки. співзвучні і з його оцінками районних реалій, настроями батуринців, пробудженних процесами відродження на Україні. Голові районної Ради В. Птусі не випадково тут було поставлено запитання руба: «Скажіть чесно: для вас Мазепа — зрадник чи ні?» Хоч відповідь Володимира Павловича сподобалася присутнім, усе ж знаю, з якими труднощами в районі та області пробивалася і тепер пробивається ідея належного відзначення пам'яті славетного сина України, відбудови палацу К. Розумовського. Терпіти оце зрадництво історії України, народу справді вже нема сил.

Батуринські жовтневі «статті»-вимоги, прийняті на цій раді, радикальні: відставка вельможних осіб і номенклатурних депутатів у районі, демократизація місцевої преси, встановлення соціальної справедливості на Бахмаччині.

Обрано координаційну раду по створенню меморіалу на честь 15 тисяч закатованих у Батурині жертв царського геноциду.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

Ситуація

ЯКІ ГАСТРОЛІ БЕЗ КЕРОСИНУ?

Якщо пісня без баяна може непогано звучати, то гастролі без керосину неможливі. Кілька місяців тому Одеса ряснила афішами, що сповіщали про виступи Російського національного оркестру під керуванням знаменитого Михайла Плетньова. Квитки за кругленьку суму — 25 карбованців — були розкуплені заздалегідь. Однак у намічений день музиканти не приїхали. Перші гастролі нового колективу на Україні не відбулися. Не прибули до Одеси, до речі, й десятки інших солістів та колективів.

Причина — з розряду технічних та політичних одночасно: бракує палива для авіалайнерів через недопоставки сировини на переробні підприємства Лисичанська і Кременчука та різкого скорочення нафтопродуктів. Кількість рейсів з Одеського аеропорту зменшилася. А на жовтень зміни у розкладі вже заплановані. Повністю відмінені польоти на Хабаровськ, менше їх буде й на Свердловськ, Ташкент. Авіарейси Одеса—Москва здійснюватимуться тричі замість п'яти разів.

Як відомо, сировина для авіапалива — нафта. Її поставляють на Україну з Росії. Виходить, що інтереси росіян-артистів розійшлися з інтересами росіян-політиків та підприємців.

Галина ВЛАДИМИРСЬКА,
журналіст.
Одеса.

Телеграф... з Рівного

В ІТАЛІЇ ВО...

В цьому ... начальник К... лісокомплексу... Шинкарьов. С... віз звідти мі... реробного» д... чав нові техно... тирьох під... рідному підп... лінію по виг... штучного пар... чам — подар... хопив і уніве... шину для в... товарів наро... живання ... ФРН.

БАНКІРСЬК... БАНКЕТ

День «Ен... проведено у... за рік ... чимало. ... товано розва... граму, для д... гала-концерт... атів та дипл... рвоної рути... на свіжому ... чок з пивом ... на вулицях ... зафіксовано.

СЛУЖБА ... СЛУЖБА ...

Військові ... го гарнізон... місцевим ка... міщення кос... і Павл... ле... знахо... першому ... був присут...

МЕЛ... власний ... дент «Го... раїни»

Бізне...

СТА... ФЕР...

Позавчор... лася комет... презентаці... приємства ... нізувала з... дей торгов... ма «Внеш... ролью ... справ... но-комерц... лерій Соко...

З перши... го дирек... Акопа Фе... для нас, ст... ку зроблен... «Я розумі... немає для... ніки, ні те... мо, що по... бідні фіна... «Агроте... поставляєм... ні для пе... бопродукті... ніку в об... дукцією». ... ливий. Осо... вати те, ... «Агротеку... сот мільйо... нас, перед... наших агр... захисту ро... кондицію...

Під кіне... стрічі я М... вим, радни... Київського... гового пр... ської респ... машом Бо... ли «Внеш... насампере... прекрасні... телі і но... повинні т... те, що «... одна з ... фірм Уго... мо розши... Україною...

Ві...

УНСО НЕ МАЄ АРСЕНАЛІВ

З'явились повідомлення про формування Українською Національною Асамблеєю загонів Української народної самооборони (УНСО). У штаб-квартирі УНА я розмовляв з Головою виконавчої ради УНА Віктором МЕЛЬНИКОМ і Сергієм ГРІНЧЕНКОМ, котрий безпосередньо займається формуванням тих загонів. Перше запитання — про мету їх створення.

В. М. Останній приклад, що доводить таку необхідність — спроба путчу. Якби війська пішли на Україну — народ би не знав, як захищатись. Отже, головна мета — захист України. Пам'ятаєте обвал Поштамту? Якби не «афганці» — лиха було б ще більше. Так само — Чорнобиль. Або ось — ми котимось в економічну прірву, на випадок повної кризи комусь треба буде підтримувати порядок. Цим і займуться загони самооборони. Я певен, вони виникнуть самі собою.

— І будуть некерованими?

В. М. Так, але потім прийдуть до нас.

— Отже, вони виконуватимуть роль міліції?

В. М. Та ні. Звичайні люди. Як ДНД.

— Скільки зараз людей в УНСО?

С. Г. (дістав чотири папки зі списками). Оці люди бажають вступити до УНСО.

— Це — по всій Україні?

— С. Г. Ні, тільки Київ та область.

Подробиці

— Якого віку ці люди?

С. Г. Від 16 до 70 літ. Є й жінки, у якості санітарок.

— Вони матимуть зброю?

С. Г. Звичайно.

В. М. Ну, яку зброю? Нам же гармати не потрібні. Можна тренуватися в тирі, як ДТСААФ.

— А арсенали райвідділів міліції їх не зацікавлять?

В. М. Якщо на Україну піде новий Муравйов, братимемо зброю будь де, навіть у міліції, якщо вона сама не стане на захист України.

— Якщо Верховна Рада захоче увійти до нового Союзу, її штурмуватимуть?

В. М. Ні. Адже зараз діє старий Союз, і це не катастрофа. Економічний Союз все одно буде. Взагалі УНСО — не для політичної боротьби, а для оборони у разі нападу.

— А якщо українські комуністи утворять свій ГКЧП?

В. М. Комуністів уже нема.

— Це офіційно — «нема»...

В. М. Нехай собі комуністи будують комуністичну Україну, демократи — демократичну, але вона має бути незалежною.

— Хто навчатиме УНСО?

С. Г. Багато хто служив в армії. До речі, завтра буде вишкіл, можете там побувати.

І я там побував. Зібралося близько двадцяти чоловік різного віку і, що характерно, різномовних. Відпрацьовувалася тактика боротьби з бронетехнікою за допомогою пляшок із запалювальною сумішшю. Замість БТРів — дерев'яні ящики. Більшість бійців — не атлети, пляшка не часто досягала мети з відстані 20 метрів. Потім вони вчилися вести групову дію в рукопашному бою. Цей момент ви й бачите на знімкові. Пропоную читачеві самому розібратися, що таке УНСО — добро чи зло. Я ж розповів про все, що чув і бачив.

Вячеслав ЯКУБЕНКО, студент 1 курсу факультету журналістики КДУ.

Знай наших!

ПОВІТРЯНИЙ БІЙ ДЛЯ АМЕРИКАНЦІВ

У Старокостянтинівському авіаз'єднанні побувала група американських офіцерів та генералів на чолі з начальником штабу ВПС США генералом Маріелом Макпіком — у рамках обміну інформаціями та розширення зв'язків між арміями. Гості оглянули найновішу військову техніку, для них було показано навчальний бій між двома парами винищувачів СУ-27 та МІГ-29. Після закінчення бою генерал Макпік сказав:

— З цими хлопцями я б не хотів зустрітися у небі!

Зустріч проходила у теплій, дружній обстановці.

Михайло ВАСИЛАШКО.
Хмельницький.

...ВНИКА

...А кадровий ...вник Іван ...мо на мітин... ...с добровольн... ...національну ...ну заявили ...ли їх вимо... ...виконані, то ...вони піке... ...приміщення ...номів.
...АРЕНКО.
...асть.

...Л?

...ніпропетров... ...керівника ...тріч справді ...или у прес... ...Ради. — Ке... ...областей ...лися для то... ...економіч... ...подумати, ...вирішувати ...на регіо... ...Щодо Шари... ...ції про його ...ми маємо. ...людей так ...ий факт? Як ...наших чита... ...кані можли... ...ще якогось ...ечи регіо...
...ИЧЕНКО.

...ИНЕНО

...втня) голови ...или С. Запо... ...нської партії ...пинено. Це ...сій обласної ...вважається ...чергову се... ...вернутися до ...В. Мяснянки...
...ТАШКІНА.

Провінціє кохана!

НІЧНА РАДА У БАТУРИНІ

ПІЗНЬОЇ ГОДИНИ ЗІБРАЛА БАГАТЬОХ ЖИТЕЛІВ КОЛИШНЬОЇ ГЕТЬМАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ

«Так далі терпіти не можна», — лейтмотив зібрання, на якому голова місцевого осередку Руху М. Іващенко зачитав лист-протест проти районної мафії 46 працівниць птахокомбінату, опублікований у районці. Написані рядки співзвучні з його оцінками районних реалій, настроями батуринців, пробуджених процесами відродження на Україні. Голові районної Ради В. Птусі не випадково тут було поставлено запитання руба: «Скажіть чесно: для вас Мазепа — зрадник чи ні?» Хоч відповідь Володимира Павловича сподобалася присутнім, усе ж знаю, з якими труднощами в районі та області пробивалася і тепер пробивається ідея належного відзначення пам'яті славетного сина України, відбудови палацу К. Розумовського. Терпіти оце зрадництво історії України, народу справді вже нема сил.

Батуринські жовтневі «статті»-вимоги, прийняті на цій раді, радикальні: відставка вельможних осіб і номенклатурних депутатів у районі, демократизація місцевої преси, встановлення соціальної справедливості на Бахмаччині.

Обрано координаційну раду по створенню меморіалу на честь 15 тисяч закатованих у Батурині жертв царського геноциду.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

Ситуація

ЯКІ ГАСТРОЛІ БЕЗ КЕРОСИНУ?

Якщо пісня без баяна може непогано звучати, то гастролі без керосину неможливі. Кілька місяців тому Одеса рясніла афішами, що сповіщали про виступи Російського національного оркестру під керуванням знаменитого Михайла Плетньова. Квитки за кругленьку суму — 25 карбованців — були розкуплені заздалегідь. Однак у намічений день музиканти не приїхали. Перші гастролі нового колективу на Україні не відбулися. Не прибули до Одеси, до речі, й десятки інших солістів та колективів.

Причина — з розряду технічних та політичних одночасно: брак палива для авіалайнерів через недопоставки сировини на переробні підприємства Лисичанська і Кременчука та різкого скорочення нафтопродуктів. Кількість рейсів з Одеського аеропорту зменшилася. А на жовтень зміни у розкладі вже заплановані. Повністю відмінені польоти на Хабаровськ, менше їх буде й на Свердловськ, Ташкент. Авіарейси Одеса—Москва здійснюватимуться тричі замість п'яти разів.

Як відомо, сировина для авіапалива — нафта. Її поставляють на Україну з Росії. Виходить, що інтереси росіян-артистів розійшлися з інтересами росіян-політиків та підприємців.

Галина ВЛАДИМИРСЬКА,
журналіст.
Одеса.

...Є АРСЕНАЛІВ

...ці люди? ...до 70 ли... Є ...санітарок. ...муть зброю? ...о. ...зброю? Нам же гармати не потрібні. Можна тренуватися в тирі, як ДТСААФ.

— А арсенали райвідділів міліції їх не зацікавлять?

В. М. Якщо на Україну піде новий Муравйов, братимемо зброю будь де, навіть у міліції, якщо вона сама не стане на захист України.

— Якщо Верховна Рада захоче увійти до нового Союзу, її штурмуватимуть?

В. М. Ні. Адже зараз діє старий Союз, і це не катастрофа. Економічний Союз все одно буде. Взагалі УНСО — не для політичної боротьби, а для оборони у разі нападу.

— А якщо українські комуністи утворять свій ГКЧП?

В. М. Комуністів уже нема.

— Це офіційно — «нема»...

В. М. Нехай собі комуністи будують комуністичну Україну, демократи — демократичну, але вона має бути незалежною.

— Хто навчатиме УНСО?

С. Г. Багато хто служив в армії. До речі, завтра буде вишкіл, можете там побувати.

І я там побував. Зібралося близько двадцяти чоловік різного віку і, що характерно, різномовних. Відпрацьовувалася тактика боротьби з бронетехнікою за допомогою пляшок із запалювальною сумішшю. Замість БТРів — дерев'яні ящики. Більшість бійців — не атлети, пляшка не часто досягала мети з відстані 20 метрів. Потім вони вчилися вести групову дію в рукопашному бою. Цей момент ви й бачите на знімкові. Пропоную читачеві самому розібратися, що таке УНСО — добро чи зло. Я ж розповів про все, що чув і бачив.

Вячеслав ЯКУБЕНКО,
студент 1 курсу факультету журналістики КДУ.

Телеграфним рядком з Рівного

В ІТАЛІЇ ВСЕ Є

В цьому переконався начальник Клеванського лісокомплексу Анатолій Шинкарьов. Собі він привіз звідти мішок «лісопереробного» досвіду (вивчав нові технології на чотирьох підприємствах), рідному підприємству — лінію по виготовленню штучного паркету, родичам — подарунки. Прихопив і універсальну машину для виготовлення товарів народного споживання виробництва ФРН.

БАНКІРСЬКИЙ БАНКЕТ

День «Економбанку» проведено у Рівному — за рік ... ти зробле... чимало. ... дітей вла... товано розважальну програму, для дорослих — гала-концерт-шоу лауреатів та дипломантів «Червоної рути», ресторан на свіжому повітрі. Бочок з пивом та горілкою на вулицях поки що не зафіксовано.

СЛУЖБА ВІЙСЬКОВА, СЛУЖБА БОЖА...

Військові Рівненського гарнізону передали місцевим католикам приміщення костьолу Петра і Павла ... ле... тимчасо... знахо... спортзал. ... першому ... богослужінні був присутнім генерал.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України»

Бізне... контакт

СТАВКА НА ФЕРМЕРСТВО?

Позавчора в Києві відбулася комерційна зустріч і презентація угорського підприємства «Агротек». Організувала зустріч ділових людей торгово-комерційна фірма «Внешэкспобизнес». З роллю ... ма... ерно справ... ректор ... вочно-комерційного центру Валерій Соколовський.

З перших слів генерального директора «Агротеку» Акоша Фехера, принаймні для нас, стало ясно, що ставку зроблено на фермерство. «Я розумію, що на Україні немає для фермерів ні техніки, ні технологій. Ми знаємо, що поки що ці партнери бідні фінансово. Але перевага «Агротеку» в тому, що ми поставляємо технологічні лінії для переробки м'яса, хлібопродуктів, фруктів чи техніку в обмін на вашу продукцію». Аргумент переконливий. Особливо коли врахувати те, що річний оборот «Агротеку» — близько двохсот мільйонів доларів. Як на нас, передусім зацікавлять наших аграрників засоби для захисту рослин, хімікати для кондиціювання грунту.

Під кінець комерційної зустрічі я мав бесіду із торговим радником, начальником Київського відділення торгового представництва Угорської республіки в СРСР Тамашом Беркі. «Чому вибрали «Внешэкспобизнес»? Ну, насамперед тому, що тут прекрасні виставочні зали, готелі і нормальні ціни. Ви повинні також зрозуміти й те, що «Агротек» — лише одна з великих аграрних фірм Угорщини. Ми плануємо розширювати контакти з Україною на цьому терені».

Віктор КОСАРЧУК.

І НА ПЛАНЕТІ ВАМФІМ — Л...

Хочете — вірте, хочете ...

28 вересня з 1.00 до 2.15 редактор полтавського інформаційно-рекламного щотижневика «Ворскла» Іван Буряк, він же уфолог, у присутності семи свідків провів «показовий» сеанс зв'язку з планетою під № 10 системи Козерога, яка називається Вамфім.

Я особисто добре знайомий з Іваном Буряком і не можу сказати, що в нього «дах поїхав». Звичайна людина, хороший товариш. Тож хотів би просто повідомити про цей факт з перших уст.

Сеанси з іншими цивілізаціями в полтавського журналіста були й раніше, та про них він не наважувався широко розголошувати. Знали лише колеги-уфологи. Щоправда, писав фантастичні оповідання, щоб хоч у такий спосіб сказати правду.

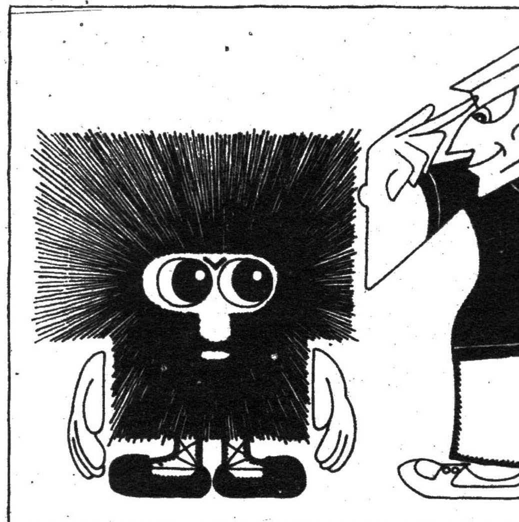
Час останнього «виходу в ефір» призначили «вони», до речі, у присутності свідків, серед яких були й журналісти.

Сигнали з Космосу були зримі й зрозумілі учасникам розмови, один з присутніх навіть вів... протокол. На запитання, якою мовою говорити, «брати» погодилися українською. З'ясовується, що співрозмовник — жінка середнього віку, мати чотирьох дітей, живе у «казенній» квартирі. Пізнавальна й інша інформація. На планеті Вамфім є ріки та озера, люди там живуть не більше 100 років. Займаються землеробством, промисловістю, наукою. Є навіть партії, але не комуністичні, тож валюту КПРС там шукати не варто. Не вірять вони і в комуністичне суспільство на Землі. Чи ж не після 19—21 серпня? Само собою зрозуміло, люди там щасливі, не ворогують, нам допомогти можуть тільки порадами. Ну й за це спасибі. На Землі бувають досить часто, добре знають, хто такі Горбачов і Кравчук, але на контакт з ними не йдуть. Щасливіші в цьому плані уфологи — для них нова зустріч відбудеться досить скоро — 18 жовтня. Контакт пройде в чотирьох містах — Москві, Ленінграді (чомусь не Санкт-Петербурзі), Києві й Харкові. Як бачимо, наша республіка представлена досить солідно. Оце, власне, і все.

Іван Буряк — прихильник «Голосу України», тож наступної зустрічі з інопланетянами обіцяє дати най... ширшу інфо... мос про ... Можливо, ... своїх шанув... передплатни... захочуть чи... раїни» в м... ку? А у на... пір? Що ж ... жителям рес...

Тож моя... старим і но... те передпла... ту до 18 жо... може трап... обіцяємо дл... розповіді ... Космосом.

Гри...
Полтава.

Мал. Воло... КОВЦЕВА...

ДО УВАГИ ДІЛОВИХ ЛЮДЕЙ!

Спілка орендарів і підприємців України 18 жовтня в Києві проводить нараду з приводу проблем правового забезпечення розвитку підприємництва та формування ринкової економіки.

У роботі наради дав згоду взяти участь Голова Верховної Ради України Л. Кравчук.

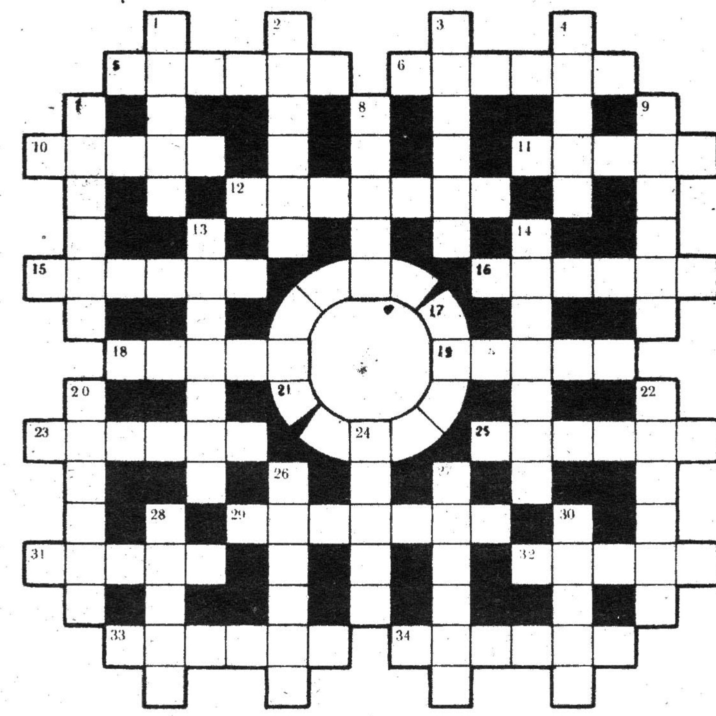
За довідками звертатися по телефонах:
294-99-98
294-61-14
296-49-96.

НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАН...

Верхньодніпровський гірничо-мета... бінат проводить набір робітників ... комплекси рудника, автомобілі «Бел... гійні цехи підприємства, фірму «Ц... робітна плата за серпень ц. р. за о... фесіями становить:

— машиністи екскаваторів розкривних комплексів до 2000 крб.
— помічники машиністів екскаваторів до 1500 крб.
— машиністи конвейєрів до 1400 крб.
— водії автомобілів «БелАЗ» до 1600 крб.
— апаратники металургійних цехів до 1500 крб.
— електро... крб.
— слюсарі...
— каменяр...
— муляри-... крб.
Робітники ... затверджен... ють право н... не забезпеч... 50—55 років...

КР...

По горизон... гойдається, ... має, на літо ... сени скидає... смердюче, а ... че. 10. Хто ... уночі зробив ... пан по лану, ... ним в'яне. 1... сла через р... Стоїть корит... лито. 16. Ч... по живіт у ... Чорненьке, ... го пана з ко... ляда суворо ... села і міста...

По горизон... 4. Гіпопотам... Роковини. 12... 15. Харон. 18... 22. Ахіллес. ... Ринок. 29. С...

…рядком

…конався
…нського
…натолій
…він при-
…лісопе-
…ду (вив-
…і на чо-
…мствах),
…ству —
…ленню...
…, роди-
… При-
…ьну ма-
…влення
…о спо-
…бництва

…ибанку»
…ому —
…обле
…й вла…
…ну про-
…лих —
… лауре-
…ів «Че-
…есторан
…рі. Бо-
…рілкою
…що не

…КОВА,
…
…енсько-
…ередали
…ам при-
… Петра
…мчасов…
…вал.
…служінні
…енерал.

…ергій
…НУК,
…спон-
… Ук-

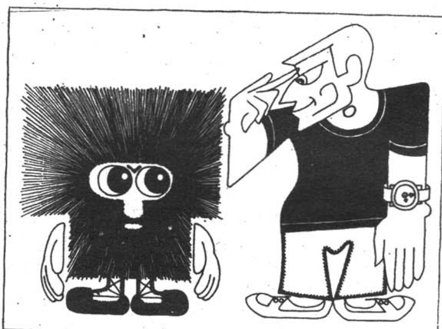
І НА ПЛАНЕТІ ВАМФІМ — ЛЮДИ

Хочете — вірте, хочете — ні

28 вересня з 1.00 до 2.15 редактор полтавського інформаційно-рекламного щотижневика «Ворскла» Іван Буряк, він же уфолог, у присутності семи свідків провів «показовий» сеанс зв'язку з планетою під № 10 системи Козерога, яка називається Вамфім.

Я особисто добре знайомий з Іваном Буряком і не можу сказати, що в нього «дах поїхав». Звичайна людина, хороший товариш. Тож хотів би просто повідомити про цей факт з перших уст.

Сеанси з іншими цивілізаціями в полтавського журналіста були й раніше, та про них він не наважувався широко розголошувати. Знали лише колеги-уфологи. Щоправда, писав фантастичні оповідання, щоб хоч у такий спосіб сказати правду.

Час останнього «виходу в ефір» призначили «вони», до речі, у присутності свідків, серед яких були й журналісти.

Сигнали з Космосу були зримі й зрозумілі учасникам розмови, один з присутніх навіть вів... протокол. На запитання, якою мовою говорити, «брати» погодилися українською. З'ясовується, що співрозмовник — жінка середнього віку, мати чотирьох дітей, живе у «казенній» квартирі. Пізнавальна й інша інформація. На планеті Вамфім є ріки та озера, люди там живуть не більше 100 років, займаються землеробством, промисловістю, наукою. Є навіть партії, але не комуністичні, тож валюту КПРС там шукати не варто. Не вірять вони і в комуністичне суспільство на Землі. Чи ж не після 19—21 серпня? Само собою зрозуміло, люди там щасливі, не ворогують, нам допомогти можуть тільки порадами. Ну й за це спасибі. На Землі бувають досить часто, добре знають, хто такі Горбачов і Кравчук, але на контакт з ними не йдуть. Щасливіші в цьому плані уфологи — для них нова зустріч відбудеться досить скоро — 18 жовтня. Контакт пройде в чотирьох містах — Москві, Ленінграді (чомусь не Санкт-Петербурзі), Києві й Харкові. Як бачимо, наша республіка представлена досить солідно. Оце, власне, і все.

Іван Буряк — прихильник «Голосу України», тож наступної зустрічі з інопланетянами обіцяє дати найширшу інформацію у Космос про наше видання. Можливо, матимемо там своїх шанувальників, а то й передплатників. А якщо захочуть читати «Голос України» в масовому порядку? А у нас ліміт на папір? Що ж тоді залишиться жителям республіки?

Тож моя порада читачам старим і новим — поспішайте передплатити нашу газету до 18 жовтня, мало що може трапитися. А ми обіцяємо для вас нові розповіді про зв'язки з Космосом.

Григорій ГРИНЬ.

Полтава.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Актуально

У НАДРАХ І НАД НИМИ

Єнакієвська преса (Донецька область) стурбована нестачею лісу для шахт, що перестав надходити з Росії. Директор ВО «Орджонікідзевугілля» О. Поштук сказав, що об'єднання отримує близько 30 % від потреби. На запитання, чи не закриватимуться шахти, він відповів: виживуть ті шахти, де нова техніка, добра дисципліна і дешевше вугілля. Директор поскаржився на український парламент і його «байдужість» до шахтарських проблем. А от член парламенту від Єнакієва В. Ляшко не вважає, що Україна кинула Донбас напризволяще. Республіка виділила з свого бюджету 15 мільярдів карбованців на компенсацію шахтарям. Те ж ВО «Орджонікідзевугілля» має право продавати половину свого металобрухту за валюту на свої потреби. Крім того, йому виділено для обміну на ліс 800 тонн цукру — більше, ніж будь-кому. Нині уряд працює над тим, щоб не допустити закриття шахт.

У Єнакієвому нещодавно відбувся мітинг на тему «Майбутнє Союзу, України та Донбасу». Верховодив тут відомий народний депутат СРСР В. Гончаров. Громадяни з несхвальними гаслами на адресу Гончарова з місця проведення мітингу були витіснені. Але після цього одностайності на мітингу не побільшало. Дискутувалось питання автономії Донбасу та проведення референдуму на цю тему.

ІВА «Схід».

Навколомистецькі новини

ЧИ БУДЕ П'ЄСА, МИХАЙЛЕ СЕРГІЙОВИЧУ?

П'єса «Угорська Медея», поставлена у київському театрі-майстерні «Сузір'я», викликала інтерес не лише виконавцями-зірками. До Богдана Ступки, Ади Роговцевої, Миколи Рушковського та інших столичних знаменитостей тут вже звикли, а от сама постановка зацікавила тим, що її автор А. Гьонц — угорський президент.

Та на цьому президентські сюрпризи не закінчуються. Театральний колектив повідомив, що нині готуються прем'єри двох одноактних п'єс В. Гавела — президента Чехо-Словаччини, а також п'єса К. Войтили, відомого більше як папа Римський Іоан Павло II.

«Євро-ІКС»

ПОГОДА

11—12 жовтня на Україні сухо й тепло. Температура вдень 16—22, на півдні до 25, вночі 2—8, сьогодні в південних областях 10—14, по республіці місцями заморозки 0—4 градуси. Вітер східний, 3—8, сьогодні в південній частині подекуди пориви 15—20 метрів на секунду.

По Київській області сьогодні вдень без опадів, вітер східний, 3—8 метрів на секунду. Температура 17—22 градуси.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

…акт

…А НА …РСТВО?

…Києві відбу-
…а зустріч і
…ського під-
…отек». Орга-
… ділових лю-
…рційна фір-
…бизнес». З
… ма… ерно
…тор в… воч-
… центру Ва-
…кий.

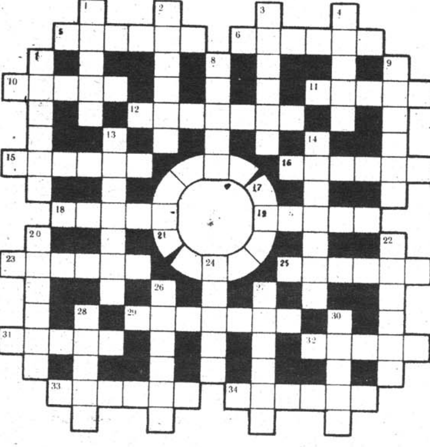
…в генерально-
… «Агротеку»
… принаймні
…сно, що став-
… фермерство.
… на Україні
…ерів ні тех-
…гій. Ми знає-
… ці партнери
… Але перева-
… тому, що ми
…нологічні лі-
…и м'яса, хлі-
…ктів чи теха
… вашу про-
…ент перекон-
… коли врахув-
…ний оборот
…близько двох-
…ларів. Як на
… зацікавлять
…в засоби для
… хімікати для
…грунту.

…мерційної зу-
…сіду із торго-
… начальником
…ілення тор-
…ництва Угор-
… в СРСР Та-
…Чому вибра-
…изнес»? Ну,
…у, що тут
…очні зали, го-
…і ціни. Ви
…зрозуміти й
…к» — лише
…х аграрних
… Ми планує-
… контакти з
…ому терені».

…ОСАРЧУК.

Черговий по випуску новин Віталій ЖЕЖЕРА. Тел. 441-86-20.

КРОСВОРД «ЗАГАДКИ»

По горизонталі: 5. На дереві гойдається, жупан колючий має, на літо одягається, а восени скидає. 6. Як розіллєш — смердюче, а запалиш — горюче. 10. Хто малюнок на вікні уночі зробив мені? 11. Ходить пан по лану, де не стане — за ним в'яне. 12. Червоні коромисла через ріку повисли. 15. Стоїть корито, повне води налито. 16. Чорновусий козачок по живіт у золото загруз. 18. Чорненьке, маленьке, хоч якого пана з коня зсадить. 19. Огляда суворо скоса, ліс, степ, села і міста; розпустила сиві коси, а їх буря запліта. 23. Хто найчастіше оглядається? 25. Внизу земля, всередині вогонь, зверху вода. 29. Скочив хлопчик у городчик та й гарчить. 31. Що пече без вогню? 32. Зимою і літом майорить одним цвітом. 33. Не говорить, а розказує, усім приклад показує. 34. Основа соснова, піткання череп'яне.

По вертикалі: 1. Город-городище з високим димарем на все місто свище. 2. Влітку гуляє, а взимку відпочиває. 3. Які ноги завдовжки, такий ніс завдовжки, хату на хаті має, жабам рахунок знає. 4. На городі здіймається, а під тином ховається. 7. Ростом невеличка, ні звір, ні птичка, а землю риє, будинок будує. 8. По сінях то сяк, то так, а в хату ніяк. 9. Голова вгорі, а борода в землі. 13. Хвостом воду бере, носом випускає. 14. Куди ступиш — всюди маєш, хоч не бачиш, а вживаєш. 20. Восени не в'яне, а взимку не вмирає. 22. Стоїть дід над водою із чорною бородою. 24. Що горить без полум'я? 26. Розуму нема, а хитрує. 27. Палочка-черкалочка головою черкне — вогонь спалахне. 28. Дує вітер — не махаю, а не дує — я махаю. 30. До гори кореник, а в долину чубочок.

По колу: 17. Лежить брус на всю Русь. 21. Прийшла кума до куми: «Дай, кумо, сюди і висюди».

Склав
Андрій КОБИЛЯНСЬКИЙ
(12 років).

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД, ОПУБЛІКОВАНИЙ 5 ЖОВТНЯ

По горизонталі: 1. «Зенітка» 4. Гіпопотам. 10. Вітрогон. 11. Роковини. 12. Нарцис. 13. Юра. 15. Харон. 18. Опус. 19. Артист. 22. Ахіллес. 24. Холостяк. 28. Ринок. 29. Одетс. 31. Пас. 33. Вокал. 34. Таксі. 35. Забувайло. 37. Трюк. 39. Каюк. 40. Ода. 41 Пришибеєв. 42. Табаков.

По вертикалі: 1. Забрьоха. 2. Нитка. 3. Комиза. 5. Інтерес. 6. Оковита. 7. Танцюрист. 8. Маска. 9. «Свинопас». 14. «Хо». 16. Рахунок. 17. Неліквід. 20. Так. 21. Гомер. 23. Електра. 25. Яга. 26. Прототип. 27. Полозков. 30. Слово. 31. Приймак. 32. Соколов. 36. Блат. 38. Куш. 39. Куб.

—— В комісіях Верховної Ради України ——

Б'ЄМО НА СПОЛОХ —

ГЕНОФОНД — слово не дуже нове, але поки що воно не встигло зайняти місця ні в енциклопедіях, ні в словниках іншомовних слів. Нове, але (а, може, тому) — модне. В широкий обіг ввели його не науковці, а публіцисти, громадські діячі. Це слово кілька років тому вперше зазвучало на мітингах, з'явилося в статтях, а після чорнобильської катастрофи відразу стало зрозумілим як для тих, хто ним послуговувався, так і для тих, кому воно було адресоване. Під поняттям «майбутність генофонду» кожний розуміє майбутнє наших прийдешніх поколінь, здоров'я нашого потомства, тривалість життя наших нащадків. Генофонд — це основа еволюції, видоутворення, а в межах виду — його удосконалення. Збіднення генофонду — це звуження або вкорочення біологічної пам'яті, отже — примітивізація, збіднення еволюції.

Закономірно говорити про генофонд усієї живої природи, всі представники якої пов'язані між собою мільйони років існуючими більше чи менше явними взаємозалежностями. І тому в більшості розвинених країн б'ють на сполох, вживають заходів і складають програми для збереження тих тисяч рослин і сотень тварин, що перебувають під загрозою зникнення. Ідеться не лише про створення заповідників, резервацій, але й про консервацію генетичного матеріалу, який дасть можливість відтворити зниклі види флори і фауни і в результаті — відновити багатство нашої природи.

Відокремлення зоогенофонду, фітогенофонду від антропогенофонду за діалектичного розуміння світу живої природи як єдиного цілого, є штучним, але коли йдеться про створення окремих програм їхнього збереження, то на початкових етапах цього не уникнути. Науковці — ботаніки, зоологи, кріобіологи починають формувати відповідні програми. Рік тому президією АН УРСР прийнято постанову «Про екологобіологічне обгрунтування створення низькотемпературного банку генофонду УРСР». Та під загрозою опинився антропогенофонд — гонофонд народу України, і його треба рятувати насамперед. Але існують показники, окрім спеціальних науково-генетичних, на підставі яких можна судити про сучасний стан генофонду населення і прогнозувати його динаміку на майбутнє. Насамперед це деякі демографічні та соціально-гігієнічні показники.

Впродовж останнього п'ятиріччя народжуваність в Україні зменшилася на 18 відсотків, смертність зросла на 9 відсотків, природний приріст населення зменшився від 4,4 до 0,5 на тисячу населення, тобто на 89 відсотків. І на сьогодні він — найнижчий у СРСР. Щодо приросту населення, то найкритичніше становище склалося (смертність перевищує народжуваність) в областях Кіровоградській, Полтавській, Сумській, Харківській, Черкаській та Чернігівській. Катастрофічне становище в сільській місцевості, де населення не відтворюється, де, порівняно із середньореспубліканськими, показники народжуваності нижчі, а смертності — вищі. Це питання заслуговувало б окремого обговорення та оцінки демографів, економістів, медиків. Справа в тому, що урбанізація населення — закономірний процес у всіх розвинених країнах. У нас він викликає паніку, тому що в селі нікому працювати. Але, якщо взяти до уваги, що в США чи не в 10 разів менше населення зайнято в сільськогосподарському виробництві, ніж у нас, то справа, звичайно, не в кількості. Інша річ, що село в нинішніх умовах продовжує живити духовну національно-українську стихію, і з вимиранням села зростає денаціоналізація українців. А нам і так перепало за останнє століття: дві світові війни, громадянська війна, голод 1923, 1932—1933, 1947 років, репресії з масовим знищенням найактивнішого в соціально-політичному та культурному значенні прошарку, які переривали наступність поколінь, обривали сув'язь передачі багажу як духовного, так і фізичного генофонду. І, нарешті, Чорнобиль. Загалом увесь цей майже безперервний ланцюг злигоднів, фізичного та духовного виродження призвів до того, що за це століття кількість українців на Україні збільшилася на 177 відсотків, тоді як росіян на 472,3, білорусів — 360,3, вірмен — на 387 відсотків.

Не кажучи про соціальні, демографічні, економічні та й суто гуманістичні аспекти, з точки зору генетиків надзвичайно несприятливим явищем є зростання смертності в Україні чоловіків працездатного віку, вкорочення тривалості їхнього життя, збільшення розриву між середньою тривалістю життя чоловіків та жінок. У середині 60-х років цей розрив в Україні становив усього 3,7 року, що, порівняно з країнами Західної Європи (6—7,5 року), свідчило про добрий стан геному, а показник розцінювався як один з кращих у світі. Через одне покоління (в середині 80 років) цей розрив становив уже 9,6 року, ставши одним з найнесприятливіших у світі. Генетики вважають, що на чоловіків біологічно покладено роль очищення популяції від абсолютно неприйнятних для біологічного виду генетичних порушень, функція своєрідного генетичного фільтра. Тому повсюдно менша середня тривалість життя чоловіків порівняно з жінками, кількість яких визначає чисельність популяції, біологічно детермінована і виправдана. Але вкорочення тривалості життя чоловіків, особливо порівняно з жінками, такою мірою як у нас, свідчить про надвисокі мутаційні навантаження, про перевантаження генетичного сторожа популяції.

Чи не цій же біологічній закономірності відповідає доведений факт, що за останні 20 років чисельність спроможних до запліднення статевих клітин чоловіків зменшилася із 70 до 30 відсотків?

Дитяча смертність в Україні за останні два роки найнижча за всі десятиріччя, є однією з найнижчих в СРСР, але в півтора-два рази вища, ніж у деяких розвинених країнах. Добре, якщо це насправді так. Та річ у тому, що прагнення до так званих приписок торкнулося й цього статистичного показника. В усякому разі мені відомі випадки, коли цілеспрямовані перевірки виявляли «похибки», які удвічі зменшували показник смертності.

Разом із зменшенням народжуваності, порівняно високою дитячою смертністю маємо збільшення немовлят з ненормальним вагою тіла, вродженими вадами органів і систем, вродженими захворюваннями а також збільшення виродків. Приділяю цьому особливу увагу, бо саме діти найпоказовіше уособлюють стан генофонду населення і дають можливість прогнозувати його майбутнє.

Тяжко сподіватися життєспроможнішого покоління від наших жінок, символом суспільної ролі яких служили бетонні скульптури чоловікоподібних мускулистих створінь у парках і скверах, «мужерівна» постать із серпом у відомій скульптурі Мухіної. З 12,4 мільйона жінок дітородного віку в галузях народного господарства працюють близько 11 мільйонів. 70 відсотків робітниць сільського господарства і 40 відсотків робітниць промисловості зайняті на тяжких роботах. Близько 25 відсотків — у шкідливих умовах. Жінки від 20 до 29 років становлять третину усіх працюючих у нічні зміни. Якого потомства від них, фізично замучених і нервово виснажених, можна чекати?

Одним з переконливих доказів генетично обумовленого дисонансу є зростання самовільних викиднів у жінок, частота яких останнім часом збільшилася в 4—6 разів. Не доношують вагітність близько 40 тисяч жінок щорічно. Дослідження показали, що в Запоріжжі порівняно з відносно екологічно чистим Сімферополем частота самовільних викиднів мутаційного походження більша у 5 разів, частота вроджених вад більша удвічі. А в катастрофічно забрудненому Рубіжному на Луганщині, захворюваність дітей на рак у вісім разів перевищує середньореспубліканський показник.

За еквівалентом хімічного і радіаційного забруднення і за силою впливу на геноми населення мешканці Запоріжжя за 35 років перебування в цьому місті отримують 100 берів, а в Маріуполі — 180 берів. Пригадаймо, з якою запеклістю і навіть сарказмом критикувалася (і справедливо!) точка зору про допустимість одержання за 70 років життя 35 берів.

Що ж до чорнобильського лиха, то в евакуйованих, ліквідаторів, осіб, що проживають в зоні жорсткого контролю, збільшилася загальна захворюваність, у дітей — значно зросла частота захворюваності на недокрів'я, ураження щитовидної залози. Та це лише «квіточки», а «ягідки» у вигляді онкозахворювань, і особливо генетично обумовлених відхилень, ще попереду... Погіршення стану імунітету загрожує підвищенням чутливості до збудників інфекцій, зменшенням загальної опірності організму до дії шкідливих чинників, серед них онкогенної природи. Люди швидше старітимуть.

Ще раз підтверджується відома всім причина наших мутаційно-генетичних бід — катастрофічний стан навколишнього середовища.

Завдяки прогресові цивілізації ми багато виграли в боротьбі з хворобами, із смертністю, але завжди жертвували чимось. Ми дійшли межі, коли жертви в ім'я технічного прогресу перевищують отримані пільги. Зупинімося! У своєму повсякденні людина стикається приблизно з 63000 різних винайдених нею хімічних сполук. Майже половина з них мутагенно активна. «Багато обіцяють» в цьому відношенні металургійна промисловість, «мирний атом», пестициди, електромагнітне випромінювання, транспортні засоби і т. д. Негативно впливають на генетичний апарат людини і деякі медикаменти, навіть питна вода, яка недостатньо очищається, вірусні інфекції.

У повітряний простір України надходить близько 20 мільйонів тонн промислових викидів, у річки та водойми на території України щорічно скидається близько мільярда кубічних метрів забруднених вод, у водоймах нагромаджується півтора мільярда тонн твердих відходів. У республіці розорано 56,9 відсотка території, втричі більше, ніж у США. Україна, становлячи 2,7 відсотка території СРСР, бере на себе четверту частину всіх промислових забруднень. У клоаки перетворюються Дніпро, Дністер, задихається Чорне море.

Україна скочується в екологічну прірву, переступає межу генетичної катастрофи, її народу стоїть перед небезпекою деградації та вимирання. У разі незмінності сучасних тенденцій в динаміці переважно екологічно й соціально обумовлених мутаційних процесів генетики прогнозують лавиноподібну генетичну катастрофу через 100—200 років. Медицина в її нинішньому вигляді неспроможна буде відродити генофонд, справитися з переважно генетично обумовленими захворюваннями, оскільки медикаменти можуть ще більше нарощувати інерцію мутаційних процесів. Тому вже сьогодні необхідно ставити питання про опрацювання методів генної терапії, конструювання статевих клітин з метою репродукції в майбутньому здорових поколінь.

Парламент України оголосив усю республіку зоною екологічного лиха. Створено структури в складі Верховної Ради, Кабінету міністрів, які повинні займатися справами поліпшення екологічної ситуації.

Дай, Боже, щоб результативність їх діяльності відповідала їх кількості та чисельності кожної з них. Дещо зроблено і в галузі організації генетичної служби в республіці. Створено медикогенетичні центри в Києві, Львові, Харкові, Кривому Розі, Сімферополі, Донецьку, Одесі, що мають подавати спеціалізовану допомогу населенню відповідного регіону (близько 8—10 мільйонів), функціонують 20 обласних і 40 міжрайонних консультативних кабінетів з медичної генетики, поступово формуються кадри фахівців з наукової та прикладної генетики. На даному етапі установи практичної генетики розгортають діяльність в напрямі своєчасного виявлення спадкової патології та вроджених вад розвитку. Ідеться про те, щоб запобігати вагітності або переривати її у випадках хвороби Дауна (що-

РЯТУЙМО ГЕНОФОНД

річно в республіці народжується 1200—1400 таких дітей) фенілкетонурії (близько 200 новонароджених на рік), муковісцидозу (носіями гену цього захворювання є 5 відсотків населення України). Не згадуючи про морально-гуманістичні аспекти цієї проблеми, досить наголосити на чисто економічних: за приблизними розрахунками, надання в республіці медичної допомоги людям з спадковими захворюваннями і вродженими вадами розвитку, догляд за дітьми впродовж середньої тривалості їхнього життя (10 років) потребують близько 25 мільйонів карбованців щорічно. А прогнозується збільшення кількості таких дітей.

Назрів час, щоб до питань медичної генетики підійти глибше й ширше, зв'язати їх з загальною проблемою генофонду населення України, з причинами його катастрофічного стану, опрацьовуючи відразу шляхи і методи усунення цих причин і корекції результатів їх дії.

Ми боремося за громадянські й політичні свободи, за матеріальний добробут, за національне відродження.

Якщо вже найближчими десятиріччями багато хто із нині сущих може не дочекатися своїх дітей і онуків, якщо вже найближче сторіччя обіцяє нам фізично й душевно скалічене потомство, то для кого і в ім'я кого ми боремося? Я не схильний проголошувати на даному етапі пріоритетність змагань за чисте повітря і здорові прийдешні покоління над сучасними гаслами політичної боротьби, але тільки тому, що без нашої політичної та економічної незалежності, без повного суверенітету ні нам, ні нашим нащадкам не пити незараженої води, не споживати чистих продуктів, не позбутися страху фізичного та духовного виродження. І тому у вирі наших політичних суперечок і пристрастей не будьмо короткозорими, не втрачаймо головної мети — фізичного та духовного збереження нації і у прямому біологічному розумінні.

Рішучим кроком до цієї мети став відкритий лист на ім'я Голови Верховної Ради України Л. Кравчука («Голос України», 07.03. 91 р.), підписаний відомими вченими, народними депутатами. Через певний час Президія Верховної Ради схвалила висловлену в ньому пропозицію про створення Республіканської програми збереження генофонду України та скликання наукової конференції з цієї проблеми під егідою Комісії з питань здоров'я людини. Було вивчено і готовність численних наукових закладів щодо участі в опрацюванні та виконанні цієї програми, відбулися дві координаційні наради представників, і ось остаточний проект готовий.

Конкретні завдання програми полягають, зокрема, у контролі за темпами й динамікою мутаційних процесів з урахуванням екологічної ситуації в окремих регіонах, в опрацюванні заходів профілактики онкологічних захворювань на підставі вивчення спадкової схильності та впливу чинників навколишнього середовища, в оптимізації системи надання лікувально-профілактичної медико-генетичної допомоги. Передбачається участь в програмі понад 40 науково-дослідних установ різного медичного профілю. Таким чином, у програмі працюватимуть педіатри, окулісти, ортопеди, невропатологи, урологи, нефрологи, ларингологи, гематологи, онкологи, ендокринологи, гігієністи, токсикологи, радіологи, генетики, імунологи, фармакологи, фармацевти, геронтологи, а також географи, програмісти, архітектори, хіміки, біологи, ботаніки та інші фахівці.

Виконання програми вимагає чималих організаційних зусиль і ще більше фінансових (на рівні валютних асигнувань) витрат. Поки що програма розрахована на п'ять років, але ні в кого не виникає сумнівів, що необхідність у продовженні, нарощуванні її протягнеться на декілька поколінь. Отже, з точки зору сьогодення вона, на жаль, вічна. Створено координаційну раду для загального керівництва виконанням програми, визначено головні установи, які формуватимуть свої «мініпрограми», відбір яких базуватиметься на конкурсних засадах за участю координаційної ради експертів і науковців відповідних профілів. Проект програми передбачається обговорити на спільному засіданні Комісій Верховної Ради УРСР з питань здоров'я людини, з питань екології та раціонального природокористування, у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства, з питань чорнобильської катастрофи, з питань народної освіти і науки із залученням представників відповідних міністерств. Після цього проект Програми «Захист генофонду населення України» буде подано Кабінетові міністрів.

Програма може успішно реалізовуватися лише за умови її законодавчого забезпечення, для чого необхідно прийняти закони про охорону здоров'я, про охорону умов праці. На користь програмі повинні працювати прийняті вже закони про Чорнобильську зону та статус осіб, що потерпіли внаслідок аварії на ЧАЕС, про охорону навколишнього середовища. Гадаю, що необхідним буде закон про збереження генофонду України (в глобальному розумінні цього поняття).

А поки що 16—18 жовтня цього року відбудеться наукова конференція «Здоров'я та відтворення народу України», покликана розкрити вченому світові та широкій громадськості соціально-демографічні аспекти буття нашого народу, їх медико-біологічні корені. У конференції візьмуть участь провідні вчені України в галузі демографії, соціальної гігієни, екології, генетики, імунології. Особливістю організації конференції є те, що її програма сформована з доповідей, замовлених найкомпетентнішим у кожній галузі вченим, а не на підставі вільного надходження заявок на участь у конференції.

Демографічні показники дають уявлення про те, скільки нас є, хто ми, які ми, чому нас стільки, чому ми такими є, чого можна очікувати надалі. Соціогігієністи покажуть, які хвороби, в якому віці, особам якої статі загрожують найбільше і призводять до того, що ми живемо менше, ніж могли б і повинні, що нас стає менше, чому склалася така демографічна ситуація. Екологи розкривають, яку загрозу нашому здоров'ю, довголіттю, нашим нащадкам несуть сьогодні повітря, яким дихаємо, вода, яку п'ємо, грунти, з яких споживаємо їжу, умови праці, якою заробляємо на життя і віддаємо свої борги суспільству. Генетики висвітлять сучасний стан антропогенофонду і його майбутнє у зв'язку з впливом різних чинників, насамперед екологічних. Імунологія, особливо в комплексі з генетикою, з іншими галузями медицини та біології, спроможна інтегрально оцінити й пояснити багато закономірностей в загальному спектрі та динаміці здоров'я населення, з огляду на сучасну екологічну ситуацію, допомогти виробити загальну стратегію дій вчених різних профілів для усунення шкідливого впливу різноманітних чинників на здоров'я людини сьогоднішнього і завтрашнього дня, запобігання їм, для корекції наслідків цих впливів.

На жаль, не всі аспекти, що мають відношення до становлення здоров'я населення, його зміцнення, до збереження генофонду, вдалося охопити програмою конференції. Чи не головне значення має аспект економічний. Інститут економіки АН УРСР не відгукнувся на пропозицію подати доповідь про економічне забезпечення та економічні гарантії збереження здоров'я населення України. Так само не виявив готовності Інститут психології АН УРСР висвітлити проблему соціальної психології в Україні загалом і в зв'язку із ставленням населення до власного здоров'я, із ставленням держави до здоров'я свого народу, розуміння і міру визнання нашим суспільством людського життя і здоров'я як найвищої цінності.

Та будемо сподіватись, вони підключаться до роботи у процесі виконання програми. Говорю так, бо не хочеться вірити, що серед наших вчених є люди, яким байдуже майбутнє нашої України. Запорука її незалежності — у збереженні і примноженні фізичних і духовних сил народу. Завдяки широкій громадськості, голос якої за останні роки змінився, ми замислились над цим. З'єднаймо ж тепер зусилля для роботи в ім'я прийдешніх поколінь.

Любомир ПИРІГ, народний депутат України, голова підкомісії з питань збереження генетичного фонду нації, захисту населення від небезпечних екологічних факторів, член-кореспондент Академії наук України, професор.

«ТЕБЕ ТРЕБА ЗААРЕШТУВАТИ...» —

ТАКУ ПОГРОЗЛИВУ ФРАЗУ ПОЧУВ ПІД ЧАС ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕВОРОТУ ДЕПУТАТ МІСЬКРАДИ ВОДІЙ МИКОЛА ДУДКО НА СВОЮ АДРЕСУ

У депутати міськради Микола Дудко потрапив «традиційно-застійним» шляхом. Був передовиком виробництва, умів гарно виступити на зборах. Коли ж на автопідприємство № 17472 прийшла рознарядка — висунути двох кандидатів у депутати: члена КПРС і безпартійного, секретар партійної організації В. Кирій, зваживши всі «за» і «проти», справедливо вирішив, що кандидатура Дудка якраз підходить для відповідальної справи. Його пропозицію без жодного сумніву одноголосно підтримали на зборах. Під час виборчої кампанії В. Кирій був навіть довіреною особою безпартійного кандидата в депутати, допомагав йому складати програму. І Микола Дудко переміг своїх трьох конкурентів. Щоправда, він згодом дуже розчарував адміністрацію, партком і профком то розслідуванням бартерного обміну автобуса на японську «Тойоту», то вибиванням «чорнобильських» для водіїв, то тим, що висловив недовір'я голові профспілкової організації на конференції трудового колективу.

Переповнила, так би мовити, чашу терпіння керівництва його позиція на IV сесії міської Ради, на якій розглядалися питання «Про національну символіку». Секретар партійної організації, поінформований ким слід, від імені працівників автоколони написав звернення до депутата. «Уважаемый Николай Алексеевич! — читаємо в ньому. — Обратиться к вам нас заставило ваше мнение или, если хотите, убеждение, которое вы выразили голосованием по вопросу о национальной символике в Черниговском городском Совете народных депутатов. Итак вы проголосовали, отдали свой голос за желто-голубой флаг для Украины. Между тем вопрос о национальной символике решен в пока еще действующей Конституции УССР и негоже, на наш взгляд, народному депутату, кандидатуру которого выдвинул трудовой коллектив и которого избрал народ, единолично решать — какой быть национальной символике Украины, потому что за символикой стоит ПОЛИТИКА. Отбросив в сторону вопрос о том, какие силы Украины выступали в недалеком прошлом под желто-голубым флагом, уже сейчас можно с уверенностью сказать, что под ним собираются силы, которые хотят видеть Украину прежде всего буржуазной и, что самое опасное, националистической. Представители УРП, СНУМа и наиболее реакционное крыло руха уже сейчас заявляют об исключительности украинской нации, об особой миссии Украины. В свое время Гитлер в Германии начинал именно с этого!»

Парторг розмножив заяву і віддав її начальникам виробничих підрозділів для збирання підписів.

— Я хотів йому довести, — говорить Віталій Гнатович, — що він повинен завжди виражати інтереси тих, хто його висунув, а не показувати власні амбіції.

Щоправда, секретар парторганізації сам визнав, що трапився несподіваний конфуз: він розраховував на 600 підписів, а вийшло всього 180. Це означає, що не схвалила позицію депутата лише четверта частина колективу. Виявляється, в автопідприємстві є водії, які думають дещо інакше, ніж у парткомі. Серйозне відкриття!

— Я категорично відмовився підписувати цю сумнозвісну заяву, — сказав водій Анатолій Зоценко. — Миколі довіряю, як собі. Він бореться за наші інтереси. І думаю, що на сесії міськради він голосував правильно.

— Керівництво, партком думали, — зазначає М. Дудко, — що я стану «кишеньковим» депутатом, буду їм служити. Але я людина іншого складу. Є правда. Є люди. Я їм служу.

...Причини конфлікту депутата й адміністрації з'ясовував ще до лиховісного ПОНЕДІЛКА. Не в усьому погоджувався з М. Дудком щодо правомірності його вимог встановити в АТП певні грошові надбавки, премії за стаж роботи. Хоча висував він їх, порадившись передусім з радою бригади, багатьма водіями, в своєму колективі, в якому, скажімо, В. Силенко з початку року відмовляється одержувати гроші, протестуючи проти того, що адміністрація виплатила «чорнобильські» як 13 зарплату. Але серпневі події внесли у всю цю історію досить красномовний штрих, який виразно показав, хто за що бореться в АТП.

У середу 21 серпня, вранці, коли хунта ще почувалася досить владно, адміністрація, парторг зібрали водіїв у «червоному куточку» на розмову. Було повідомлено про те, як підприємство виконало наказ про доставку в Київ підрозділів міліції і що в умовах дії ДКНС треба всім підвищити дисципліну, інакше через день-два на Україні буде введено надзвичайний стан.

— Чого ви нас залякуєте? — раптом пролунав голос депутата М. Дудка. — Хочете повернути 37-й рік? Не вийде!

Його обірвали обурено:
— О, борець! Давно вже треба тебе арештувати...

Увечері хунта закінчила своє існування. У мене як свідчення про її дні — копія телеграми М. Дудка до Верховної Ради України з проханням захистити. На щастя, до арешту справа не дійшла. Навпаки, арештовано ДКНС. Та погодьмося: які все-таки беззахисні перші паростки демократії на місцях. Треба добре попрацювати всією громадою, щоб ніякі політичні морози їх не взяли в облогу страху й беззаконня.

Сергій ПАВЛЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Чернігів.

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

Фраза «центру не існує» підходить до Югославії ще більшою мірою, ніж до СРСР, який пережив невдалий серпневий путч. Якщо не брати до уваги сильно заслаблу армію, то можна сказати, що центр тут зник. Югославія вже не має єдиної банківської системи, централізованих структур транспорту і телекомунікацій. Доля найбільшої балканської країни, федерація якої виявилася такою нетривкою, потрапила до рук націоналістично настроєних лідерів маленьких держав...

«Вашингтон пост» (США).

* * *

Попри існуючій на Заході точки зору, згідно з якою Радянському Союзу треба залишатись неподільним, група відомих іноземних радників доводить, що незалежність дасть колишнім радянським республікам якнайкраще можливість провести радикальні економічні реформи. За словами одного із західних експертів, відомого бізнесмена і філантропа Дж. Сороса, який нині перебуває в Києві, Україні ліпше йти шляхом створення демократичної, орієнтованої на ринок економіки, бо тут є сила, яка єднає всіх — бажання порвати з Москвою, аніж реформовувати центр.

«Файненшл таймс» (Великобританія).

* * *

510 мільйонів марок одержали під час війни в Перській затоці Сирія та Йорданія з бюджету Боннського міністерства розвитку. Але з боку Бонна не було зазначено, що ці кошти — 160 мільйонів марок для Сирії та 350 мільйонів для Йорданії — передбачались як допомога в їх цивільних потребах. Тому й не виключено, що гроші підуть на підвищення обороноздатності цих країн. Так, Сирія планує за 300 мільйонів доларів придбати чехословацькі танки, а Йорданія — 20 французьких літаків типу «Міраж-2000».

«Штерн» (ФРН).

МОДЖАХЕДИ І НАРКОБІЗНЕС

Справи кримінальні

— Цього року в Афганістані буде зібрано від 800 до 1100 тонн наркотичних рослин. Їх вирощуванням займаються селяни у 24 із 31 провінції країни. Загальна площа виявлених посівів — 10 тисяч гектарів. Більш як 160 угруповань моджахедів безпосередньо беруть участь у виготовленні, транспортуванні і торгівлі наркотиками. Це більш ніж 15 тисяч озброєних бойовиків...

Заступник міністра державної безпеки Республіки Афганістан Мухаммед Бакер Фарін робить невелику паузу й уважно дивиться, яке враження справили на мене ці цифри. Він — один з найбільш інформованих людей у Кабулі з питань, пов'язаних з наркобізнесом, член верховної комісії у боротьбі з наркотиками, створеної приблизно рік тому.

— Звичайно ж, — каже Фарін, — наркотики в Афганістані виготовляли і вживали завжди. Але таких масштабів наркобізнес не досягав ніколи...

Фарін розповідає, що вперше командири озброєних угруповань опозиції звернули увагу на вигоду наркобізнесу ще на початку афганської війни. Великі прибутки, які обіцяв їм перепродаж наркоречовин на чорних ринках Заходу, дозволяли закуповувати нові партії зброї і боєприпасів. Вирощуванням наркотичних рослин охоче зайнялись і селяни на територіях, що контролюються моджахедами. Адже виростити їх набагато простіше, ніж якусь іншу сільськогосподарську рослину, а прибуток від продажу в декілька разів більший.

— Повірте мені, — каже Фарін, — одна з причин затягування війни в Афганістані полягає саме в тому, що багато польових командирів опозиції всерйоз зайнялися наркобізнесом. Це величезні гроші. В Афганістані один кілограм героїну коштує триста доларів, у США — мільйон доларів.

— У які країни надходять наркотики, що виготовляються в Афганістані?

— Приблизно 80 відсотків йде до Західної Європи, великі партії доставляють до США і Канади.

Є декілька шляхів, якими «товар» йде з Афганістану. Перший — через кордон Пакистану, в район порту Карачі. Там він перевантажується на великі судна, які прямують до Південно-Східної Азії чи Північної Африки. Із ПСА шлях наркотика — до США і Канади, з Північної Африки — до Європи.

Але є ще й третій шлях, по якому, як вважає мій співрозмовник, переправляється набагато більше наркотиків. Це — транзит через територію СРСР. Фарін розповідає, що обладнання для виявлення наркотиків, яке є в Радянському Союзі, як правило, недосконале. Уміло схований «товар» не знаходять і спеціально треновані собаки.

Ось конкретний приклад. Наприкінці минулого року в Гамбурзі виявлено дві тонни афганського героїну, схованого у подвійному дні контейнерів з кишмишем і нібито призначеного для якогось бізнесмена. З'ясувалося, що всі документи фальшиві: бланки торгової палати, торгова ліцензія, реєстраційні аркуші. До того ж зроблено це за допомогою комп'ютерів, дуже професіонально. Увесь вантаж спокійно пройшов радянську митницю в Термезі, а потім у Ризі, звідки морем контейнери переправили до Гамбурга.

Головний шлях, яким проникають наркотики до СРСР, вважає заступник міністра державної безпеки, — контрабандні стежки, особливо в районі афганської провінції Бадахшан, де кордон між нашими країнами проходить найчастіше у важкодоступній гірській місцевості. Контрабандисти йдуть і на всякі хитрощі. Одна з найпоширеніших — використання кабанячих шкур. Їх туго набивають поліетиленовими мішечками з білим порошком і сплавляють за течією ріки Амудар'ї до радянських берегів. Небагатьом прийде в голову не тільки «додивлятись», а й навіть доторкатися до «утопленика». «Товар» у буквальному розумінні пливе прямо до рук одержувача. Інший шлях — перевезення килимів, у нитки яких вплетено стебла коноплі. Втім, хитрощів багато.

— Чим розраховуються «покупці» в СРСР за наркотики, які одержують від афганських контрабандистів?

— Останнім часом ми, наприклад, помітили, що в кабульських дуканах з'явилися нові партії радянських ювелірних виробів, до того ж найдорожчих. Стверджувати, що вони надійшли сюди в обмін на наркотики, поки що ми не можемо. Але не можемо і заперечувати цього.

Для боротьби з наркобізнесом робиться багато. Але в умовах війни, що триває, наші можливості не безмежні. Важливо, щоб у всьому світі зрозуміли, що розповсюдження афганських наркотиків — проблема міжнародна. Необхідні спільні зусилля. Добровільно загони опозиції ніколи не відмовляться від такого вигідного бізнесу. До того ж у районах, що контролюються, створені всі умови. Моджахеди навіть спорудили цілі лабораторії для наркотиків біля пакистанського кордону, знають, що не будуть покарані. За даними, які ми маємо, сьогодні їх там 24. Інформація про це перевіряється.

Ми готові співробітничати з усіма країнами, які ведуть боротьбу з наркоманією.

Андрій ПРАВОВ.

Кабул.

Експрес-новини

На своєму черговому засіданні Виконавче Віче — уряд Югославії — обговорило обстановку в Хорватії і підкреслило, що необхідно докласти всіх зусиль для додержання угоди про перемир'я. Разом з тим Союзне Віче засудило проголошення Словенією та Хорватією своєї самостійності і незалежності в односторонньому порядку.

Засідання проходило без голови уряду А. Марковича, який, за повідомленням агентства ТАНЮГ, не зміг вчасно прибути до Белграда через транспортні проблеми.

* * *

Міністр оборони США Р. Чейні, виступаючи перед активістами громадської Асоціації Атлантичного договору, сказав, що провал спроби перевороту в Радянському Союзі став вододілом між минулим і майбутнім СРСР. Але, зауважив міністр, відносини між колишніми республіками Союзу та центром залишаються невизначеними. Тому збереження радянської тактичної зброї є більшою загрозою для самого радянського народу, ніж для Сполучених Штатів.

* * *

Прем'єр-міністр Нідерландів Р. Любберс повідомив, що його країна переглянула своє ставлення до висунутого нею проекту договору під назвою «На шляху до політичного союзу», який передбачав значне розширення повноважень Європарламенту, Комісії європейських співтовариств і посилення співробітництва країн — членів ЄС у багатьох напрямах. Проект було відкинуто майже всіма членами ЄС. Позиція Нідерландів віднині буде більш обачливою і поміркованою.

Погляд

ЄДИНИЙ ПРИВІЛЕЙОВАНИЙ КЛАС

Красиве місто Дурбан, і не тільки тому, що воно є третім у ПАР за кількістю населення, а й тому, що там дуже люблять дітей. Нещодавно на одній з головних магістралей міста Вестстріт було відкрито так зване «зібрання іграшок». Як вважають там, іграшки — це справа дуже серйозна. Діти, яким їх бракує, виявляються гірше підготовленими до школи, ніж їх благополучні однолітки. Колекція дитячого центру призначена для дитячих садків, бюджет яких не дозволяє забезпечити їх вихованців іграшками, багато з яких у ПАР коштують недешево. Діти користуються послугами центру безплатно. Можливо, до цього досвіду слід придивитися й тим, хто займається шкільним вихованням у нашій країні, де зростання дорожнечі також може позбавити «єдиний привілейований клас» багатьох радощів дитинства.

Фото ТАРС.

Інформ-шоу

РЕКЛАМА ПОТРЕБУЄ ЖЕРТВ

Т. Туту, сина архієпископа англіканської церкви, було засуджено до трьох з половиною років позбавлення волі за те, що погрожував вчинити вибух бомби на одному з авіалайнерів. Пізніше він організував прес-конференцію, на якій розповів журналістам, що навмисне спровокував свій арешт, з метою привернути увагу громадськості до свого рекламного агентства.

«Рекламного агента» було визнано винним, але всі звинувачення проти нього було знято після розгляду поданої апеляц

ВИНАХІДЛИВІ ЗІМБАБВІЙЦІ

Крадіжки на залізницях Зімбабве набули останнім часом масштабу «повальної епідемії». Держава і приватні компанії несуть великі збитки від нахабних і винахідливих дій мафії. Професійні ватаги грабіжників діють, як правило, «безпосередньо з коліс». Спустошуючи товарні вагони, вони скидають награбоване своїм співучасникам прямо на ходу поїзда.

Крадіжки досягли такого розмаху, що проблему боротьби з ними було навіть винесено на розгляд парламенту країни. Депутати визнали необхідним термінову приватизацію служби охорони транспортних перевезень. Уряд обіцяє найближчим часом розглянути цю пропозицію. Варто було б її вивчити не тільки зімбабвійським властям.

ХТО З ВАС ЧЛЕН КОМПАРТІЇ?!

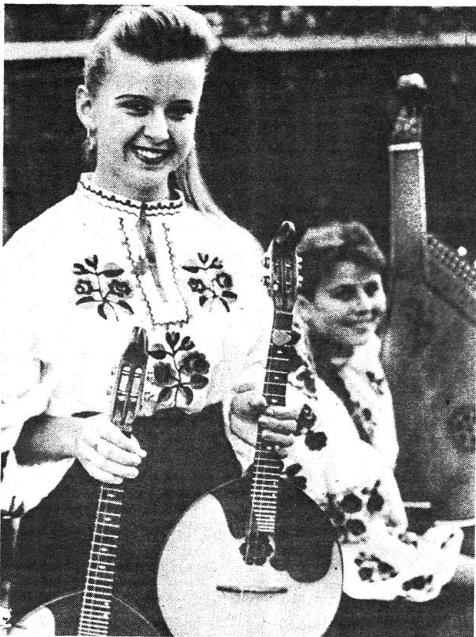
Дві рибальські шхуни одного з повітів китайської провінції Фуцзянь ловили рибу, коли до них наблизилися катери тайванської поліції й наказали змотувати сітки. Потім четверо поліцейських, озброєних гвинтівками й палицями, перейшли на борт однієї із шхун і наказали рибалкам стати на коліна, після чого почали їх бити палицями й прикладами. При цьому поліцейські постійно вигукували: «Хто з вас член компартії? Хто служив у армії?» Водночас шестеро інших поліцейських побили членів команди другої шхуни.

За більше ніж тригодинну вакханалію всі 14 рибалок зазнали поранень, а шхуни було пограбовано.

РЕНЕСАНС НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

«Бумом» охрестила радіостанція «Німецька хвиля» величезний інтерес до німецької мови, який охопив останнім часом багато країн. Це стосується і Східної Європи, де донедавна існувало обов'язкове викладання російської мови, а також багатьох республік колишнього СРСР. Хвиля зацікавленості докотилася навіть до японських вузів, в яких щорічно вивчають німецьку мову півмільйона студентів.

Ця допитливість є небезпідставною, бо поряд із мовою зростає інтерес до культури, економіки та науки Німеччини. Деякі видавництва ФРН змушені були звернутися по державну допомогу для експорту німецькомовної літератури. Водночас професор Кнапп із Дюссельдорфського університету вважає, що деякі характерні риси німецького способу життя, такі, як грунтовність та любов до порядку, негативно впливають на ставлення до німецької мови.

АПОСТОЛ ПРАВДИ, НАЦІЇ СУМЛІННЯ

**(Закінчення.
Початок на 1-й сторінці).**

Що ми знали про Драгоманова досі? Хіба те, що був він рідним дядьком Лесі Українки (саме його псевдонім узяла собі мужня поетеса, його вихованка. І лише з кількох штрихів, з розрізнених, але вражаюче вагомих фактів, на які зрідка натрапляли, здогадувалися, що це була могутня постать.

І в часи царського самодержавства, і в роки радянського тоталітаризму твори його (як і згадка про них) було заборонено. А виявляється, спадщина Драгоманова складає... аж 20 томів! Нечитаних нами... До ювілею вийшло «Вибране»... у видавництві «Либідь». І це — наше перше близьке знайомство з національним «апостолом правди і науки», що йшов услід за Шевченком, якого так чекав знедолений народ.

Ми сьогодні починаємо з того, на чому зупинився він понад сто років тому, підкреслюють дослідники праць Драгоманова. Починаємо з відстоювання національної незалежності, прагнемо до «демократії європейського порядку». Драгоманов знову потрібен Україні як голос сумління, який ми мусимо нарешті почути.

Уперше гадячани гідно вшановували великого земляка свого, потроху відкриваючи його для себе, такого парадоксально далекого й незнаного, вперше дослухалися до слів його, вчасно не почутих. І таких запізнілих слів визнання вірного сина України. На місці колишньої садиби Драгоманових у Гадячі встановлено меморіальну дошку, а в центрі відкрито пам'ятний знак, де згодом буде паркова скульптура родини Драгоманових. У переддень ювілею знак було освячено. У вечірніх сутінках серед квітів, що лягли на камінь, трепетною вірою в світле завтра палахкотіли свічечки. Красиво, урочисто, таємниче...

І в царині тихої урочистої осені отут, на Драгомановій горі, у Зеленому Гаю, на березі річки так хочеться, як у казці, заплющити очі і уявити: древню фортецю з полковою церквою, Свято-Успенський собор у центрі міста, палац гетьмана Брюховецького, садибу і музей Михайла Драгоманова... Все це було. Як багато було тільки тут, у невеличкому древньому Гадячі! Але ми не зберегли нічого. І хочеться вірити в казково щасливий кінець тяжких поневірянь народу нашого. Вірити, що таки прокинемося, прозріємо.

І виходить у теплу осінь маленька дівчинка з древнього Гадяча, несе в руках тоненьку палаючу свічечку. То — наша духовність, що вже народилася. Мусимо плекати її, берегти, ростити.

Лідія ВІЦЕНЯ,
Микола БЕЗНОС (фото).
Полтавська область.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ГОСПОДАРСЬКІ ТОВАРИСТВА

Цей закон визначає поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльності, а також права і обов'язки їх учасників та засновників.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Господарські товариства

Господарськими товариствами цим Законом визнаються підприємства, організації, установи, створені на засадах угоди юридичними особами і громадянами шляхом об'єднання їх майна та підприємницької діяльності з метою одержання прибутку.

До господарських товариств належать: акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повні товариства, командитні товариства.

Товариства є юридичними особами.

Товариства можуть займатися будь-якою підприємницькою діяльністю, яка не суперечить законодавству України.

Господарські товариства можуть набувати майнових та особистих немайнових прав, вступати в зобов'язання, виступати в суді, арбітражному суді та третейському суді від свого імені.

Стаття 2. Найменування товариства

Найменування товариства повинно містити зазначення виду товариства, для повних та командитних товариств — прізвища (найменування) учасників товариства, а також інші необхідні відомості.

Найменування товариства міститься в установчих документах товариства.

Найменування товариства не може вказувати на належність товариства до відповідних міністерств, відомств і громадських організацій. Місцезнаходження (розташування) товариства повинно бути на Україні.

Стаття 3. Засновники та учасники товариства

Засновниками та учасниками товариства можуть бути підприємства, організації, установи, а також громадяни, крім випадків, передбачених законодавчими актами України.

Підприємства, організації та установи, які стали учасниками товариства, не ліквідуються як юридичні особи.

Іноземні громадяни, особи без громадянства, іноземні юридичні особи, а також міжнародні організації можуть бути засновниками та учасниками господарських товариств нарівні з громадянами та юридичними особами України, крім випадків, встановлених законодавчими актами України.

Стаття 4. Установчі документи товариства

Акціонерне товариство, товариство з обмеженою і товариство з додатковою відповідальністю створюються і діють на підставі установчого договору і статуту, повне і командитне товариство — установчого договору.

Установчі документи повинні містити відомості про вид товариства, предмет і цілі його діяльності, склад засновників та учасників, найменування та місцезнаходження, розмір та порядок утворення статутного фонду, порядок розподілу прибутків та збитків, склад та компетенцію органів товариства та порядок прийняття ними рішень, включаючи перелік питань, по яких необхідна одностайність або кваліфікована більшість голосів, порядок внесення змін до установчих документів та порядок ліквідації і реорганізації товариства.

Установчі документи повинні також містити відомості, передбачені статтями 37, 51, 65, 67 і 76 цього Закону.

Відсутність зазначених відомостей в установчих документах є підставою для відмови у державній реєстрації товариства.

До установчих документів можуть бути включені інші умови, що не суперечать законодавству України.

Стаття 5. Строк діяльності товариства

Якщо в установчих документах товариства не вказано строк його діяльності, товариство визнається створеним на невизначений строк.

Стаття 6. Державна реєстрація товариства

Товариство набуває прав юридичної особи з дня його державної реєстрації.

Державна реєстрація товариства проводиться за правилами встановленими Законом України «Про підприємства в Українській РСР».

Товариства, що займаються банківською діяльністю, реєструються Національним банком України в порядку, визначеному законодавством України про банки і банківську діяльність.

Стаття 7. Державна реєстрація змін в установчих документах товариства

Зміни, які сталися в установчих документах товариства і які вносяться до державного реєстру, підлягають державній реєстрації за тими ж правилами, що встановлені для державної реєстрації товариства.

Товариство зобов'язане у п'ятиденний строк повідомити орган, що провів реєстрацію, про зміни, які сталися в установчих документах, для внесення необхідних змін до державного реєстру.

Стаття 8. Наслідки по угодах, укладених до реєстрації товариства

Товариство може відкривати розрахунковий та інші рахунки у банках, а також укладати договори та інші угоди тільки після його реєстрації. Угоди, укладені від імені товариства до моменту реєстрації, визнаються такими, що укладені з товариством тільки за умови їх подальшого схвалення товариством.

Угоди, укладені засновниками до моменту реєстрації товариства і надалі не схвалені товариством, тягнуть за собою правові наслідки лише для засновників.

Стаття 9. Дочірні підприємства, філії та представництва товариств

Товариство має право створювати на території України та за її межами філії та представництва, а також дочірні підприємства відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 10. Права учасників товариства

Учасники товариства мають право:

а) брати участь в управлінні справами товариства в порядку, визначеному в установчих документах, за винятком випадків, передбачених цим Законом;

б) брати участь у розподілі прибутку товариства та одержувати його частку (дивіденди);

в) вийти в установленому порядку з товариства;

г) одержувати інформацію про діяльність товариства. На вимогу учасника товариство зобов'язане надавати йому для ознайомлення річні баланси, звіти товариства про його діяльність, протоколи зборів.

Учасники можуть мати також інші права, передбачені законодавством і установчими документами товариства.

Стаття 11. Обов'язки учасників товариства

Учасники товариства зобов'язані:

а) додержувати установчих документів товариства і виконувати рішення загальних зборів та інших органів управління товариства;

б) виконувати свої зобов'язання перед товариством, в тому числі і пов'язані з майновою участю, а також вносити вклади (оплачувати акції) у розмірі, порядку та засобами, передбаченими установчими документами;

в) не розголошувати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність товариства;

г) нести інші обов'язки, якщо це передбачено цим Законом, іншим законодавством України та установчими документами.

Стаття 12. Власність на майно товариства

Товариство є власником майна:

переданого йому засновниками і учасниками у власність;

продукції, виробленої товариством в результаті господарської діяльності;

одержаних доходів, а також іншого майна, набутого на підставах, не заборонених законом.

Ризик випадкової загибелі або пошкодження майна, що є власністю товариства, або передане йому в користування, несе товариство, якщо інше не передбачено установчими документами.

Стаття 13. Вклади учасників та засновників товариства

Вкладами учасників та засновників товариства можуть бути будинки, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності, цінні папери, права користування землею, водою та іншими природними ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права (в тому числі на інтелектуальну власність), грошові кошти, в тому числі в іноземній валюті.

Вклад, оцінений у карбованцях, складає частку учасника та засновника у статутному фонді. Порядок оцінки вкладів визначається в установчих документах товариства, якщо інше не передбачено законодавством України.

Стаття 14. Фонди товариства

У товаристві створюється резервний (страховий) фонд у розмірі, встановленому установчими документами, але не менше 25 відсотків статутного фонду, а також інші фонди, передбачені законодавством України або установчими документами товариства.

Розмір щорічних відрахувань до резервного (страхового) фонду передбачається установчими документами, але не може бути меншим 5 відсотків суми чистого прибутку.

Стаття 15. Прибуток товариства

Прибуток товариства утворюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці. З балансового прибутку товариства сплачуються проценти по кредитах банків та по облігаціях, а також вносяться передбачені законодавством України податки та інші платежі до бюджету. Чистий прибуток, одержаний після зазначених розрахунків, залишається у повному розпорядженні товариства, яке відповідно до установчих документів визначає напрями його використання.

Стаття 16. Зміни статутного фонду.

Товариство має право змінювати (збільшувати або зменшувати) розмір статутного фонду.

Збільшення статутного фонду може бути здійснено лише після внесення повністю всіма учасниками своїх вкладів (оплати акцій), крім випадків, передбачених цим Законом.

Зменшення статутного фонду при наявності заперечень кредиторів товариства не допускається.

Рішення товариства про зміни розміру статутного фонду набирає чинності з дня внесення цих змін до державного реєстру.

Стаття 17. Перевірки фінансової діяльності товариства

Перевірки фінансової діяльності товариства здійснюються державними податковими інспекціями, іншими державними органами у межах їх компетенції, ревізійними органами товариства та аудиторськими службами.

Перевірки не повинні порушувати нормального режиму роботи товариства.

Стаття 18. Облік та звітність товариства

Товариство здійснює бухгалтерський облік результатів своєї роботи, веде статистичну звітність і подає її в установленому обсязі органам державної статистики.

Стаття 19. Припинення діяльності товариства

Припинення діяльності товариства відбувається шляхом його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення) або ліквідації.

Реорганізація товариства відбувається за рішенням вищого органу товариства.

При реорганізації товариства вся сукупність прав та обов'язків товариства переходить до його правонаступників.

Товариство ліквідується:

а) після закінчення строку, на який воно створювалося, або після досягнення мети, поставленої при його створенні;

б) за рішенням вищого органу товариства;

в) на підставі рішення суду або арбітражного суду:

за поданням банківських органів у разі неплатоспроможності товариства;

за поданням органів, що контролюють діяльність товариства, у разі систематичного або грубого порушення ним законодавства;

г) з інших підстав, передбачених установчими документами.

Стаття 20. Ліквідаційна комісія

Ліквідація товариства провадиться призначеною ним ліквідаційною комісією, а у випадках банкрутства та припинення діяльності товариства за рішенням суду або арбітражного суду — ліквідаційною комісією, що призначається цими органами.

З дня призначення ліквідаційної комісії до неї переходять повноваження по управлінню справами товариства. Ліквідаційна комісія у триденний строк з моменту її призначення публікує інформацію товариства в одному з офіційних (республіканському і місцевому) органів преси із зазначенням строку подачі заяв кредиторами своїх претензій, оцінює наявне майно товариства, виявляє його дебіторів і кредиторів та розраховується з ними, вживає заходів до оплати боргів товариства третім особам, а також його учасникам, складає ліквідаційний баланс та подає його вищому органу товариства або органу, що призначив ліквідаційну комісію.

Стаття 21. Розподіл коштів товариства при його ліквідації

Грошові кошти, що належать товариству, включаючи виручку від розпродажу його майна при ліквідації, після розрахунків по оплаті праці працівників, які працюють на умовах найму, та виконання зобов'язань перед бюджетом, банками, власниками облігацій, випущених товариством та іншими кредиторами, розподіляються між учасниками товариства у порядку і на умовах, передбачених цим Законом та установчими документами у шестимісячний строк після опублікування інформації про його ліквідацію.

(Продовження на 11-й стор.)

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ПОРЯДОК ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ГОСПОДАРСЬКІ ТОВАРИСТВА»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про господарські товариства» з 1 жовтня 1991 року.

2. Встановити, що до введення в дію Закону України про роздержавлення власності засновниками або учасниками господарських товариств не можуть виступати державні підприємства, установи і організації.

3. Здійснити до 1 грудня 1991 року перереєстрацію відповідно до цього Закону всіх заснованих господарських товариств без стягнення плати за цю перереєстрацію.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
19 вересня 1991 року.

ПРО ГОСПОДАРСЬКІ ТОВАРИСТВА

(Продовження. Початок на 10-й стор.).

Майно, передане товариству учасниками у користування, повертається у натуральній формі без винагороди.

У разі виникнення спорів щодо виплати заборгованості товариства його грошові кошти не підлягають розподілу між учасниками до вирішення цього спору або до одержання кредиторами відповідних гарантій.

Стаття 22. Час припинення діяльності товариства

Ліквідація товариства вважається завершеною, а товариство таким, що припинило свою діяльність, з моменту внесення запису про це до державного реєстру.

Стаття 23. Управління товариством та його посадові особи

Управління товариством здійснюють його органи, склад і порядок обрання (призначення) яких здійснюється відповідно до виду товариства.

Посадовими особами товариства визнаються голова та члени виконавчого органу, голова ревізійної комісії, а у товариствах, де створена рада товариства (спостережна рада) голова та члени ради товариства (спостережної ради).

Посадовими особами товариства не можуть бути члени виборних органів громадських організацій, військовослужбовці, посадові особи органів прокуратури, суду, державної безпеки, внутрішніх справ, арбітражного суду, державного нотаріату, а також органів державної влади і управління, які покликані здійснювати контроль за діяльністю товариства. Особи, яким суд заборонив займатися певною діяльністю, не можуть бути посадовими особами тих товариств, які здійснюють цей вид діяльності. Особи, які мають непогашену судимість за крадіжки, хабарництво та інші корисливі злочини, не можуть займати у товариствах керівні посади і посади, пов'язані з матеріальною відповідальністю.

Посадові особи відповідають за заподіяну ними товариству шкоду відповідно до чинного законодавства України.

Посадові особи повинні зберігати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію і несуть за її розголошення відповідальність, передбачену чинним законодавством України та установчими документами товариства.

Розділ II. ОКРЕМІ ВИДИ ТОВАРИСТВ

Глава 1. АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Стаття 24. Поняття акціонерного товариства

Акціонерним визнається товариство, яке має статутний фонд, поділений на визначену кількість акцій рівної номінальної вартості і несе відповідальність по зобов'язаннях тільки майном товариства.

Акціонери відповідають за зобов'язаннями товариства тільки в межах належних їм акцій.

У випадках, передбачених статутом, акціонери, які не повністю оплатили акції, несуть відповідальність по зобов'язаннях товариства також у межах несплаченої суми.

Загальна номінальна вартість випущених акцій становить статутний фонд акціонерного товариства, який не може бути менше 100 тисяч карбованців.

Стаття 25. Види акціонерних товариств

До акціонерних товариств належать: відкрите акціонерне товариство, акції якого можуть розповсюджуватися шляхом відкритої підписки та купівлі-продажу на біржах; закрите акціонерне товариство, акції якого розподіляються між засновниками і не можуть розповсюджуватися шляхом підписки і купуватися та продаватися на біржі.

Закрите акціонерне товариство може бути реорганізовано у відкрите шляхом реєстрації його акцій у порядку, передбаченому законодавством про цінні папери і фондову біржу і внесенням змін до статуту товариства.

Стаття 26. Засновники акціонерного товариства

Засновниками акціонерного товариства можуть бути юридичні особи та громадяни.

Засновники акціонерного товариства укладають між собою договір, що визначає порядок здійснення ними спільної діяльності по створенню акціонерного товариства, відповідальність перед особами, що підписалися на акції і третіми особами.

Засновники несуть солідарну відповідальність по зобов'язаннях, що виникли до реєстрації акціонерного товариства.

Для створення акціонерного товариства засновники повинні зробити повідомлення про намір створити акціонерне товариство, здійснити підписку на акції, провести установчі збори і державну реєстрацію акціонерного товариства.

Стаття 27. Випуск акціонерним товариством цінних паперів

Акціонерне товариство має право випуску облігацій та інших цінних паперів відповідно до законодавства України про цінні папери та фондову біржу.

Стаття 28. Придбання акцій

Акції купуються учасниками при створенні акціонерного товариства на підставі договору з його засновниками, а при додатковому випуску акцій у зв'язку із збільшенням статутного фонду — з товариством.

Якщо інше не передбачене статутом товариства, акція може бути придбана також на підставі договору з її власником або держателем за ціною, що визначається сторонами, або за ціною, що склалася на фондовому ринку, а також у порядку спадкоємства громадян чи правонаступництва юридичних осіб. Порядок реалізації акцій визначається відповідно до законодавства України.

Стаття 29. Розповсюдження акцій

При створенні акціонерного товариства акції можуть бути розповсюджені шляхом відкритої підписки на них (у відкритих акціонерних товариствах) або розподілу всіх акцій між засновниками (у закритих акціонерних товариствах).

Стаття 30. Відкрита підписка на акції

Відкрита підписка на акції при створенні акціонерного товариства організується засновниками. Засновники в будь-якому випадку зобов'язані бути держателями акцій на суму не менше 25 відсотків статутного фонду і строком не менш як 2 роки.

Засновники акціонерного товариства публікують повідомлення про наступну відкриту підписку, в якій мають бути вказані його фірмове найменування, предмет, цілі та строки діяльності товариства, склад засновників, дата проведення установчих зборів, розмір статутного фонду, що передбачається, номінальна вартість акцій, їх кількість та види, переваги і пільги засновників, місце проведення, початковий та кінцевий строки підписки на акції, склад майна, що вноситься засновниками в натуральній формі, найменування банківської установи та номер розрахункового рахунку, на який мають бути внесені початкові внески. За рішенням засновників у повідомлення можуть бути включені також інші відомості. Строк відкритої підписки не може перевищувати 6 місяців.

Особи, які бажають придбати акції, повинні внести на рахунок засновників не менше 10 відсотків вартості акцій, на які вони підписалися, після чого засновники видають їм письмове зобов'язання про продаж відповідної кількості акцій.

Після закінчення вказаного у повідомленні строку підписка припиняється. Якщо до того часу не вдалося покрити підпискою 60 відсотків акцій, акціонерне товариство вважається незаснованим. Особам, які підписалися на акції, повертаються внесені ними суми або інше майно не пізніше як через 30 днів. За невиконання цього зобов'язання засновники несуть солідарну відповідальність.

У разі, якщо підписка на акції перевищує розмір статутного фонду, засновники можуть відхиляти зайву підписку. Відмова у підписці проводиться згідно з переліком передплатників з кінця переліку. У разі, якщо засновники не відхиляють зайву підписку, рішення про прийняття чи відмову зайвої підписки приймають установчі збори. При відмові засновниками або установчими зборами зайвої підписки внесені суми повертаються у порядку, передбаченому частиною четвертою цієї статті.

До дня скликання установчих зборів особи, які підписалися на акції, повинні внести з урахуванням попереднього внеску не менше 30 відсотків номінальної вартості акцій. На підтвердження внеску засновники видають тимчасові свідоцтва.

Стаття 31. Розподіл всіх акцій між засновниками акціонерного товариства

У випадках, коли всі акції акціонерного товариства розподіляються між засновниками, вони повинні внести до дня скликання установчих зборів не менше 50 відсотків номінальної вартості акцій.

Стаття 32. Придбання акціонерним товариством власних акцій

Акціонерне товариство має право викупити у акціонера оплачені ними акції тільки за рахунок сум, що перевищують статутний фонд, для їх наступного перепродажу, розповсюдження серед своїх працівників або анулювання. Вказані акції повинні бути реалізовані або анульовані у строк не більше одного року. Протягом цього періоду розподіл прибутку, а також голосування і визначення кворуму на загальних зборах акціонерів провадяться без урахування придбаних акціонерним товариством власних акцій.

Стаття 33. Оплата акцій

Акціонер у строки, встановлені установчими зборами, але не пізніше року після реєстрації акціонерного товариства, зобов'язаний оплатити повну вартість акцій.

У разі несплати у встановлений строк акціонер, якщо інше не передбачене статутом товариства, сплачує за час прострочки 10 відсотків річних від суми простроченого платежу.

При несплаті протягом 3 місяців після встановленого строку платежу акціонерне товариство має право реалізувати ці акції в порядку, встановленому статутом товариства.

Стаття 34. Заборона випуску акцій для покриття збитків

Акціонерному товариству забороняється випуск акцій для покриття збитків, пов'язаних з його господарською діяльністю.

Стаття 35. Установчі збори акціонерного товариства

Установчі збори акціонерного товариства скликаються у строк, зазначений у повідомленні, але не пізніше двох місяців з моменту завершення підписки на акції.

При пропущенні вказаного строку особа, що підписалася на акції, має право вимагати повернення сплаченої нею частки вартості акцій.

Установчі збори акціонерного товариства визнаються правомочними, якщо в них беруть участь особи, які підписалися більш як на 60 відсотків акцій, на які проведено підписку.

Якщо через відсутність кворуму установчі збори не відбулися, протягом двох тижнів скликаються повторні установчі збори. Якщо і при повторному скликанні установчих зборів не буде забезпечено кворуму, акціонерне товариство вважається таким, що не відбулося.

Голосування на установчих зборах провадиться за принципом: одна акція — один голос.

Рішення про створення акціонерного товариства, його дочірніх підприємств, філій та представництв про обрання ради акціонерного товариства (спостережної ради), виконавчих і контролюючих органів акціонерного товариства та про надання пільг засновникам за рахунок акціонерного товариства повинні бути прийняті більшістю у 3/4 голосів присутніх на установчих зборах осіб, що підписалися на акції, а інші питання — простою більшістю голосів.

Стаття 36. Повноваження установчих зборів акціонерного товариства

Установчі збори акціонерного товариства вирішують такі питання:

а) приймають рішення про створення акціонерного товариства і затверджують його статут;

б) приймають або відхиляють пропозицію про підписку на акції, що перевищує кількість акцій, на які було оголошено підписку (у разі прийняття рішення про підписку, що перевищує розмір, на який було оголошено підписку, відповідно збільшується передбачуваний статутний фонд);

в) зменшують розмір статутного фонду у випадках, коли у встановлений строк підпискою на акції покрита не вся необхідна сума, вказана у повідомленні;

г) обирають раду акціонерного товариства (спостережну раду), виконавчий та контролюючий орган акціонерного товариства;

д) вирішують питання про схвалення угод, укладених засновниками до створення акціонерного товариства;

є) визначають пільги, що надаються засновникам;

ж) затверджують оцінку вкладів, внесених у натуральній формі;

з) інші питання відповідно до установчих документів.

Стаття 37. Зміст статуту акціонерного товариства

Статут акціонерного товариства, крім відомостей, вказаних у статті 4 цього Закону, повинен містити відомості про види акцій, що випускаються, їх номінальну вартість, співвідношення акцій різних видів, кількість акцій, що купуються засновниками, наслідки невиконання зобов'язань по викупу акцій.

Стаття 38. Порядок збільшення розміру статутного фонду акціонерного товариства

Акціонерне товариство має право збільшувати статутний фонд, якщо всі раніше випущені акції повністю сплачені за вартістю не нижче номінальної.

Збільшення статутного фонду здійснюється шляхом випуску нових акцій, обміну облігацій на акції або збільшення номінальної вартості акцій.

Підписка на додатково випущені акції провадиться у порядку передбаченому статтею 30 цього Закону. Акціонери користуються переважним правом на придбання додатково випущених акцій.

Збільшення статутного фонду акціонерного товариства не більш як на 1/3 може бути здійснено за рішенням правління за умови, що таке передбачено статутом.

Зміни статуту, пов'язані із збільшенням статутного фонду, повинні бути зареєстровані органом, що зареєстрував статут акціонерного товариства, після реалізації додатково випущених акцій.

Статутами банківських та страхових установ, які є акціонерними товариствами, може бути передбачений інший, ніж той, що вказаний у цій статті, порядок збільшення статутного фонду.

Стаття 39. Порядок зменшення розміру статутного фонду акціонерного товариства

Рішення про зменшення статутного фонду акціонерного товариства приймається у тому ж порядку, що і про збільшення його статутного фонду.

Зменшення статутного фонду здійснюється шляхом зменшення номінальної вартості акцій або зменшення кількості акцій шляхом викупу частини акцій, у їх власників з метою анулювання таких акцій.

Рішенням акціонерного товариства про зменшення розміру статутного фонду акції, не подані до анулювання, визначаються недійс-

(Продовження на 12-й, 13-й стор.).

ПРО ГОСПОДАРС

(Продовження. Початок на 10-й стор.).

ними, але не раніше, як через шість місяців після доведення до відома про це всіх акціонерів передбаченим статутом способом.

Акціонерне товариство відшкодовує власнику акцій збитки, пов'язані із змінами статутного фонду. Спори щодо відшкодування цих збитків вирішуються судом або арбітражним судом.

Стаття 40. Повідомлення про загальні збори з питання змін статутного фонду акціонерного товариства

У повідомленні про наступне скликання загальних зборів для вирішення питання про зміни статутного фонду акціонерного товариства повинні міститися:

а) мотиви, спосіб та мінімальний розмір збільшення або зменшення статутного фонду;

б) проект змін до статуту акціонерного товариства, пов'язаних із збільшенням або зменшенням статутного фонду;

в) дані про кількість акцій, що випускаються додатково або вилучаються, та їх загальну вартість;

г) відомості про нову номінальну вартість акцій;

д) права акціонерів при додатковому випуску акцій або їх вилученні;

є) дата початку і закінчення підписки на акції, що додатково випускаються, або їх вилучення;

ж) порядок відшкодування власникам акцій збитків, пов'язаних із змінами статутного фонду.

Стаття 41. Вищий орган акціонерного товариства

Вищим органом акціонерного товариства є загальні збори товариства. У загальних зборах мають право брати участь усі його акціонери; незалежно від кількості і класу акцій, власниками яких вони являються. Брати участь у загальних зборах з правом дорадчого голосу можуть і члени виконавчих органів, які не є акціонерами. Акціонери (їх представники), які беруть участь у загальних зборах, реєструються з зазначенням кількості голосів, яку має кожний учасник. Цей перелік підписується головою та секретарем зборів.

До компетенції загальних зборів належить:

а) визначення основних напрямів діяльності акціонерного товариства і затвердження його планів та звітів про їх виконання;

б) внесення змін до статуту товариства;

в) обрання та відкликання членів ради акціонерного товариства (спостережної ради);

г) обрання та відкликання членів виконавчого органу та ревізійної комісії;

д) затвердження річних результатів діяльності акціонерного товариства, включаючи його дочірні підприємства, затвердження звітів і висновків ревізійної комісії, порядку розподілу прибутку, визначення порядку покриття збитків;

е) створення, реорганізація та ліквідація дочірніх підприємств, філій та представництв, затвердження їх статутів та положень;

є) винесення рішень про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб товариства;

ж) затвердження правил процедури та інших внутрішніх документів товариства, визначення організаційної структури товариства;

з) вирішення питання про придбання акціонерним товариством акцій, що випускаються ним;

и) визначення умов оплати праці службових осіб акціонерного товариства, його дочірніх підприємств, філій та представництв;

і) затвердження договорів (угод), укладених на суму, що перебільшує вказану в статуті товариства;

ї) прийняття рішення про припинення діяльності товариства, призначення ліквідаційної комісії, затвердження ліквідаційного балансу.

Статутом товариства до компетенції загальних зборів можуть бути віднесені й інші питання.

Загальні збори визнаються правомочними, якщо в них беруть участь акціонери, що мають відповідно до статуту товариства більш як 60 відсотків голосів.

Стаття 42. Правомочність рішень загальних зборів акціонерів

Рішення загальних зборів акціонерів приймаються більшістю у 3/4 голосів акціонерів, які беруть участь в зборах з таких питань:

а) зміна статуту товариства;

б) прийняття рішення про припинення діяльності товариства;

в) створення та припинення діяльності дочірніх підприємств, філій, та представництв товариства.

По решті питань рішення приймаються простою більшістю голосів акціонерів, які беруть участь у зборах.

Стаття 43. Порядок скликання загальних зборів акціонерів

Про проведення загальних зборів акціонерів держателі іменних акцій повідомляються персонально. Крім того, повинно бути зроблено загальне повідомлення передбаченим статутом способом про наступні збори з зазначенням часу і місця проведення зборів та порядку денного. Повідомлення повинно бути зроблено не менш як за 45 днів до скликання загальних зборів.

Будь-який з акціонерів вправі вносити свої пропозиції щодо порядку денного загальних зборів не пізніш як за 40 днів до скликання загальних зборів. В цей же строк акціонери, які володіють у сукупності більш як 10 відсотками голосів, можуть вимагати включення питань до порядку денного.

До скликання загальних зборів акціонерам повинна бути надана можливість ознайомитись з документами, пов'язаними з порядком денним зборів.

Загальні збори не вправі приймати рішення з питань, не включених до порядку денного.

Стаття 44. Порядок голосування на загальних зборах акціонерів

Голосування на загальних зборах акціонерів проводиться за принципом: одна акція — один голос. У статуті товариства може бути встановлена мінімальна кількість акцій, яка надає право голосу, або обмеження кількості голосів, які надаються одному акціонеру.

Представник може бути постійним або призначеним на певний строк. Акціонер вправі в будь-який час замінити свого представника у вищому органі, довівши про це до відома виконавчий орган акціонерного товариства.

Стаття 45. Періодичність скликання загальних зборів акціонерів. Позачергові збори

Загальні збори акціонерів скликаються не рідше одного разу на рік, якщо інше не передбачено статутом товариства.

Позачергові збори акціонерів скликаються у разі неплатоспроможності товариства, а також при наявності обставин, вказаних у статуті товариства, і в будь-якому іншому випадку, якщо цього вимагають інтереси акціонерного товариства в цілому.

Збори повинні бути також скликані виконавчим органом на вимогу ради акціонерів (спостережної ради).

Акціонери, які володіють у сукупності більш як 20 відсотками голосів, вправі вимагати скликання позачергових зборів у будь-який час і з будь-якого приводу. Якщо протягом 20 днів правління не виконало вказаної вимоги, вони вправі самі скликати збори.

Стаття 46. Рада акціонерного товариства (спостережна рада)

В акціонерному товаристві може створюватися рада акціонерного товариства (спостережна рада), що здійснює контроль за діяльністю його виконавчого органу.

Статутом акціонерного товариства або за рішенням загальних зборів акціонерів на раду акціонерного товариства (спостережну раду) може бути покладено виконання окремих функцій, що належать до компетенції загальних зборів.

Члени ради акціонерного товариства (спостережної ради) не можуть бути членами виконавчого органу.

Стаття 47. Виконавчі органи акціонерного товариства

Виконавчим органом акціонерного товариства, який здійснює керівництво його поточною діяльністю, є правління або інший орган, передбачений статутом.

Роботою правління керує голова правління, який призначається або обирається відповідно до статуту акціонерного товариства.

Правління вирішує всі питання діяльності акціонерного товариства, крім тих, що входять до компетенції загальних зборів і ради акціонерного товариства (спостережної ради). Загальні збори можуть внести рішення про передачу частини належних їм прав до компетенції правління.

Правління підзвітне загальним зборам акціонерів і раді акціонерного товариства (спостережній раді) та організує виконання їх рішень.

Правління діє від імені акціонерного товариства в межах, передбачених цим Законом і статутом акціонерного товариства.

Роботою правління керує голова правління, який призначається або обирається відповідно до статуту акціонерного товариства.

Стаття 48. Голова і члени правління акціонерного товариства

Голова правління акціонерного товариства вправі без довіреності здійснювати дії від імені товариства. Інші члени правління також можуть бути наділені цим правом згідно з статутом.

Голова правління товариства організує ведення протоколів засідань правління. Книга протоколів повинна бути в будь-який час надана акціонерам. На їх вимогу видаються засвідчені витяги з книги протоколів.

Головою та членами правління товариства можуть бути особи, які перебувають з товариством у трудових відносинах.

Стаття 49. Ревізійна комісія акціонерного товариства

Контроль за фінансово-господарською діяльністю правління акціонерного товариства здійснюється ревізійною комісією, яка обирається з числа акціонерів.

Порядок діяльності ревізійної комісії та її кількісний склад затверджується загальними зборами акціонерів відповідно до статуту товариства.

Перевірки фінансово-господарської діяльності правління проводяться ревізійною комісією за дорученням загальних зборів, ради акціонерного товариства (спостережної ради), з її власної ініціативи або на вимогу акціонерів, які володіють у сукупності більш як 10 відсотками голосів. Ревізійній комісії акціонерного товариства повинні бути подані всі матеріали, бухгалтерські або інші документи і особисті пояснення службових осіб на її вимогу.

Ревізійна комісія доповідає про результати проведених нею перевірок загальним зборам акціонерного товариства або раді акціонерного товариства (спостережній раді).

Члени ревізійної комісії вправі брати участь з дорадчим голосом у засіданнях правління.

Ревізійна комісія складає висновок по річних звітах та балансах. Без висновку ревізійної комісії загальні збори акціонерів не вправі затверджувати баланс.

Ревізійна комісія зобов'язана вимагати позачергового скликання загальних зборів акціонерів у разі виникнення загрози суттєвим інтересам акціонерного товариства або виявлення зловживань, вчинених посадовими особами.

Глава 2. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Стаття 50. Поняття товариства з обмеженою відповідальністю

Товариством з обмеженою відповідальністю визнається товариство, що має статутний фонд, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами.

Учасники товариства несуть відповідальність в межах їх вкладів.

У випадках, передбачених установчими документами, учасники, які не повністю внесли вклади, відповідають за зобов'язаннями товариства також у межах невнесеної частини вкладу.

Стаття 51. Особливості змісту установчих документів товариства з обмеженою відповідальністю

Установчі документи товариства з обмеженою відповідальністю, крім відомостей, зазначених в статті 4 цього Закону, повинні містити відомості про розмір часток кожного з учасників, розмір, склад та порядок внесення ними вкладів.

Зміни вартості майна, внесеного як вклад, та додаткові внески учасників не впливають на розмір їх частки у статутному фонді, вказаної в установчих документах товариства, якщо інше не передбачено установчими документами.

Стаття 52. Статутний фонд товариства з обмеженою відповідальністю

У товаристві з обмеженою відповідальністю створюється статутний фонд, розмір якого повинен становити не менше 50 тисяч карбованців.

До моменту реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю кожен з учасників зобов'язаний внести не менше 30 відсотків вказаного в установчих документах вкладу, що підтверджується документами, виданими банківською установою.

Учасник зобов'язаний повністю внести свій вклад не пізніше року після реєстрації товариства. У разі невиконання цього зобов'язання у визначений строк учасник, якщо інше не передбачено установчими документами, сплачує за час прострочки 10 відсотків річних з недовнесеної суми.

Учаснику товариства з обмеженою відповідальністю, який повністю вніс свій вклад, видається свідоцтво товариства про це.

Стаття 53. Уступка частки (її частини) у статутному фонді товариства з обмеженою відповідальністю

Учасник товариства з обмеженою відповідальністю, може за згодою решти учасників уступити свою частку (її частину) одному чи кільком учасникам цього ж товариства, а якщо інше не передбачено установчими документами, то і третім особам. Учасники товариства користуються переважним правом придбання частки (її частини) учасника, який її уступив, пропорційно їх часткам у статутному фонді товариства або в іншому погодженому між ними розмірі.

Передача частки (її частини) третім особам можлива тільки після повного внесення вкладу учасником, який її уступає.

При передачі частки (її частини) третій особі відбувається одночасний перехід до неї всіх прав та обов'язків, що належали учаснику, який уступив її повністю або частково.

Частка учасника товариства з обмеженою відповідальністю після повного внесення ним вкладу може бути придбана самим товариством. У цьому випадку воно зобов'язане передати її іншим учасникам або третім особам у строк, що не перевищує одного року. Протягом цього періоду розподіл прибутку, а також голосування і визначення кворуму у вищому органі провадяться без урахування частки, придбаної товариством.

Стаття 54. Оплата вартості майна при виході учасника з товариства з обмеженою відповідальністю

При виході учасника з товариства з обмеженою відповідальністю йому сплачується вартість частини майна товариства, пропорційна його частці у статутному фонді. Виплата провадиться після затвердження звіту за рік, в якому він вийшов з товариства, і в строк до 12 місяців з дня виходу. На вимогу учасника та за згодою товариства вклад може бути повернений повністю або частково в натуральній формі.

Учаснику, який вибув, сплачується належна йому частка прибутку, одержаного товариством в даному році до моменту його виходу. Майно, передане учасником товариству тільки в користування, повертається в натуральній формі без винагороди.

Стаття 55. Правонаступники (спадкоємці) учасника товариства з обмеженою відповідальністю

При реорганізації юридичної особи, учасника товариства, або у зв'язку із смертю громадянина, учасника товариства, правонаступники (спадкоємці) мають переваж-

не право во
вариства.
При від
ника (спад
пу до това
відмови то
нятті до н
ника (спад
дається у
ральній фо
ні, яка на
ваній або
дичній осо
вартість
на день
ліквідації
У цих вик
тутного
підляга
Стаття
на чинност
зменшення
ду товари
відповідал
Рішення
меженою
про зменш
ного фонд
не раніш
після дер
публікації
леному по
Стаття
нення на
варис
відал
Звернен
частку уч
ві з обме
ністю по
в'язаних
При не
учасника
боргів к
магати
учасника
ку, перед
55 цього
Стаття
товарист
повідальн
Вищим
ва з обме
ністю є з
ни склад
товарист
ними пре
Предст
можуть б
признач
строк.
який
представ
ників, сп
ших учас
Учасни
меженою
вправі п
важення
учаснику
іншого у
Учасни
голосів,
ру їх
фонді.
Збори
ва обира
ва.
Статт
зборів у
з обмеж
До ко
вариства
відальні
значенні
«г-ж»,
Закону,
а) вст
форми
учасник
дів;
б) ви
придбан
ки учас
в) ви
товарист
З пит
пунктах
цього З
вирішен
ключенн
риства
вість у
По р
прийма
шістю

ПРО ГОСПОДАРСЬКІ ТОВАРИСТВА

рів відповідно до статуту товариства.

Перевірки фінансово-господарської діяльності правління проводяться ревізійною комісією за дорученням загальних зборів, ради акціонерного товариства (спостережної ради), з її власної ініціативи або на вимогу акціонерів, які володіють у сукупності більш як 10 відсотками голосів. Ревізійній комісії акціонерного товариства повинні бути подані всі матеріали, бухгалтерські або інші документи і особисті пояснення службових осіб на її вимогу.

Ревізійна комісія доповідає про результати проведених нею перевірок загальним зборам акціонерного товариства або раді акціонерного товариства (спостережній раді).

Члени ревізійної комісії вправі брати участь з дорадчим голосом у засіданнях правління.

Ревізійна комісія складає висновок по річних звітах та балансах. Без висновку ревізійної комісії загальні збори акціонерів не вправі затверджувати баланс.

Ревізійна комісія зобов'язана вимагати позачергового скликання загальних зборів акціонерів у разі виникнення загрози суттєвим інтересам акціонерного товариства або виявлення зловживань, вчинених посадовими особами.

Глава 2. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Стаття 50. Поняття товариства з обмеженою відповідальністю

Товариством з обмеженою відповідальністю визнається товариство, що має статутний фонд, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами.

Учасники товариства несуть відповідальність в межах їх вкладів.

У випадках, передбачених установчими документами, учасники, які не повністю внесли вклади, відповідають за зобов'язаннями товариства також у межах невнесеної частини вкладу.

Стаття 51. Особливості змісту установчих документів товариства з обмеженою відповідальністю

Установчі документи товариства з обмеженою відповідальністю, крім відомостей, зазначених в статті 4 цього Закону, повинні містити відомості про розмір часток кожного з учасників, розмір, склад та порядок внесення ними вкладів.

Зміни вартості майна, внесеного як вклад, та додаткові внески учасників не впливають на розмір їх частки у статутному фонді, вказаної в установчих документах товариства, якщо інше не передбачено установчими документами.

Стаття 52. Статутний фонд товариства з обмеженою відповідальністю

У товаристві з обмеженою відповідальністю створюється статутний фонд, розмір якого повинен становити не менше 50 тисяч карбованців.

До моменту реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю кожен з учасників зобов'язаний внести не менше 30 відсотків вказаного в установчих документах вкладу, що підтверджується документами, виданими банківською установою.

Учасник зобов'язаний повністю внести свій вклад не пізніше року після реєстрації товариства. У разі невиконання цього зобов'язання у визначений строк учасник, якщо інше не передбачено установчими документами, сплачує за час прострочки 10 відсотків річних з недовнесеної суми.

Учаснику товариства з обмеженою відповідальністю, який повністю вніс свій вклад, видається свідоцтво товариства про це.

Стаття 53. Уступка частки (її частини) у статутному фонді товариства з обмеженою відповідальністю

Учасник товариства з обмеженою відповідальністю, може за згодою решти учасників уступити свою частку (її частину) одному чи кільком учасникам цього ж товариства, а якщо інше не передбачено установчими документами, то і третім особам. Учасники товариства користуються переважним правом придбання частки (її частини) учасника, який її уступив, пропорційно їх часткам у статутному фонді товариства або в іншому погодженому між ними розмірі.

Передача частки (її частини) третім особам можлива тільки після повного внесення вкладу учасником, який її уступає.

При передачі частки (її частини) третій особі відбувається одночасний перехід до неї всіх прав та обов'язків, що належали учаснику, який уступив її повністю або частково.

Частка учасника товариства з обмеженою відповідальністю після повного внесення ним вкладу може бути придбана самим товариством. У цьому випадку воно зобов'язане передати її іншим учасникам або третім особам у строк, що не перевищує одного року. Протягом цього періоду розподіл прибутку, а також голосування і визначення кворуму у вищому органі провадяться без урахування частки, придбаної товариством.

Стаття 54. Оплата вартості майна при виході учасника з товариства з обмеженою відповідальністю

При виході учасника з товариства з обмеженою відповідальністю йому сплачується вартість частини майна товариства, пропорційна його частці у статутному фонді. Виплата провадиться після затвердження звіту за рік, в якому він вийшов з товариства, і в строк до 12 місяців з дня виходу. На вимогу учасника та за згодою товариства вклад може бути повернений повністю або частково в натуральній формі.

Учаснику, який вибув, сплачується належна йому частка прибутку, одержаного товариством в даному році до моменту його виходу. Майно, передане учасником товариству тільки в користування, повертається в натуральній формі без винагороди.

Стаття 55. Правонаступники (спадкоємці) учасника товариства з обмеженою відповідальністю

При реорганізації юридичної особи, учасника товариства, або у зв'язку із смертю громадянина, учасника товариства, правонаступники (спадкоємці) мають переважне право вступу до цього товариства.

При відмові правонаступника (спадкоємця) від вступу до товариства з обмеженою відповідальністю або відмови товариства у прийнятті до нього правонаступника (спадкоємця) йому видається у грошовій або натуральній формі частка у майні, яка належала реорганізованій або ліквідованій юридичній особі (спадкоємцю), вартість якої визначається на день реорганізації або ліквідації (смерті) учасника. У цих випадках розмір статутного фонду товариства підляга[illegible]зменшенню.

Стаття 56. Строк набрання чинності рішенням про зменшення статутного фонду товариства з обмеженою відповідальністю

Рішення товариства з обмеженою відповідальністю про зменшення його статутного фонду набирає чинності не раніш як через 3 місяці після державної реєстрації і публікації про це у встановленому порядку.

Стаття 57. Звернення стягнення на [illegible]частку учасника то[illegible]відальністю

Звернення стягнення на частку учасника у товаристві з обмеженою відповідальністю по його власних зобов'язаннях не допускається.

При недостатності майна учасника для покриття його боргів к[illegible]итори вправі вимагати [illegible]ділення [illegible]астки учасника-боржника [illegible] порядку, передбаченому статтею 55 цього Закону.

Стаття 58. Вищий орган товариства з обмеженою відповідальністю

Вищим органом товариства з обмеженою відповідальністю є збори учасників. Вони складаються з учасників товариства або призначених ними представників.

Представники учасників можуть бути постійними або призначеним[illegible] певний строк. [illegible] будь-який [illegible] замінити свого представника у зборах учасників, сповістивши про це інших учасників.

Учасник товариства з обмеженою відповідальністю вправі передати свої повноваження на зборах іншому учаснику або представникові іншого учасника товариства.

Учасники мають кількість голосів, пропорційну розміру їх часток у статутному фонді.

Збори учасників товариства обирають голову товариства.

Стаття 59. Компетенція зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю

До компетенції зборів товариства з обмеженою відповідальністю, крім питань, зазначених у пунктах «а», «б», «г-ж», «и-і» статті 41 цього Закону, належить:

а) встановлення розміру, форми і порядку внесення учасниками додаткових вкладів;

б) вирішення питання про придбання товариством частки учасника;

в) виключення учасника з товариства.

З питань, зазначених у пунктах «а», «б» статті 41 цього Закону, а також при вирішенні питання про виключення учасника з товариства необхідна одностайність у вищому органі.

По решті питань рішення приймаються простою більшістю голосів.

Стаття 60. Порядок прийняття рішень зборами учасників товариства з обмеженою відповідальністю

Збори учасників вважаються повноважними, якщо на них присутні учасники (представники учасників), що володіють у сукупності більш як 60 відсотками голосів, а з питань, які потребують одностайності, — всі учасники.

Брати участь у зборах з правом дорадчого голосу можуть члени виконавчих органів, які не є учасниками товариства. Учасники зборів, які беруть участь у зборах, реєструються з зазначенням кількості голосів, яку має кожний учасник. Цей перелік підписується головою та секретарем зборів.

Будь-який з учасників товариства з обмеженою відповідальністю вправі вимагати розгляду питання на зборах учасників за умови, що воно було ним поставлено не пізніше як за 25 днів до початку зборів.

У випадках, передбачених установчими документами або затвердженими товариством правилами процедури, допускається прийняття рішення методом опитування. У цьому випадку проект рішення або питання для голосування надсилаються учасникам, які повинні у письмовій формі сповістити по них свою думку. Протягом 10 днів з моменту одержання повідомлення від останнього учасника голосування всі вони повинні бути проінформовані головою про прийняте рішення. Рішення методом опитування вважається прийнятим при відсутності заперечень хоча б одного з учасників.

Голова зборів товариства організує ведення протоколу. Книга протоколів має бути у будь-який час надана учасникам товариства. На їх вимогу повинні видаватися засвідчені витяги з книги протоколів.

Стаття 61. Періодичність скликання зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю. Позачергові збори

Збори учасників товариства з обмеженою відповідальністю скликаються не рідше двох разів на рік, якщо інше не передбачено установчими документами.

Позачергові збори учасників скликаються головою товариства при наявності обставин, зазначених в установчих документах, у разі неплатоспроможності товариства, а також у будь-якому іншому випадку, якщо цього потребують інтереси товариства в цілому, зокрема, якщо виникає загроза значного скорочення статутного фонду.

Збори учасників товариства повинні скликатися також на вимогу виконавчого органу.

Учасники товариства, що володіють у сукупності більш як 20 відсотками голосів, мають право вимагати скликання позачергових зборів учасників у будь-який час і з будь-якого приводу, що стосується діяльності товариства. Якщо протягом 25 днів голова товариства не виконав зазначеної вимоги, вони вправі самі скликати збори учасників.

Про проведення загальних зборів товариства учасники повідомляються передбаченим статутом способом з зазначенням часу і місця проведення зборів та порядку денного. Повідомлення повинно бути зроблено не менш як за 30 днів до скликання загальних зборів. Будь-який з учасників товариства вправі вимагати розгляду питання на зборах учасників за умови, що воно було ним поставлене не пізніш як за 25 днів до початку зборів. Не пізніш як за 7 днів до скликання загальних зборів учасникам товариства повинна бути надана можливість ознайомитися з документами, пов'язаними з порядком денним зборів. З питань, не включених до порядку денного, рішення можуть прийматися тільки за згодою усіх учасників, присутніх на зборах.

Стаття 62. Виконавчий орган товариства з обмеженою відповідальністю

У товаристві з обмеженою відповідальністю створюється виконавчий орган: колегіальний (дирекція) або одноособовий (директор). Дирекцію очолює генеральний директор. Членами виконавчого органу можуть бути також і особи, які не є учасниками товариства.

Дирекція (директор) вирішує усі питання діяльності товариства, за винятком тих, що входять до виключної компетенції зборів учасників. Збори учасників товариства можуть винести рішення про передачу частини належних їм повноважень до компетенції дирекції (директора).

Дирекція (директор) підзвітна зборам учасників і організує виконання їх рішень. Дирекція (директор) не вправі приймати рішення, обов'язкові для учасників товариства.

Дирекція (директор) діє від імені товариства в межах, встановлених даним Законом та установчими документами.

Генеральний директор має право без довіреності виконувати дії від імені товариства. Інші члени дирекції також можуть бути наділені цим правом.

Генеральний директор (директор) не може бути одночасно головою зборів учасників товариства.

Стаття 63. Контроль за діяльністю дирекції (директора) товариства з обмеженою відповідальністю

Контроль за діяльністю дирекції (директора) товариства з обмеженою відповідальністю здійснюється ревізійною комісією, що створюється зборами учасників товариства з їх числа, в кількості, передбаченій установчими документами, але не менше 3 осіб. Члени дирекції (директор) не можуть бути членами ревізійної комісії.

Перевірка діяльності дирекції (директора) товариства проводиться ревізійною комісією за дорученням зборів, з власної ініціативи або на вимогу учасників товариства. Ревізійна комісія вправі вимагати від посадових осіб товариства подання їй усіх необхідних матеріалів, бухгалтерських чи інших документів та особистих пояснень.

Ревізійна комісія доповідає результати проведених нею перевірок вищому органу товариства.

Ревізійна комісія складає висновок по річних звітах та балансах. Без висновку ревізійної комісії збори учасників не мають права затверджувати баланс товариства.

ГОЛОС України

...ЬКІ ТОВАРИСТВА

до цього то-
правонаступ-
(я) від всту-
а з обмеже-
льністю або
ства у прий-
правонаступ-
(я) йому ви-
вій або нату-
астка у май-
а реорганізо-
дований юри-
спадкоємцю),
визначається
анізації або
ті) учасника.
к розмір ста-
у товариства
енк...
Строк набран-
енням про
утного фон-
з обмеженою
зборів.
ариства з об-
повідальністю
його статут-
ає чинності
рез 3 місяці
реєстрації і
це у встанов-
ернення стяг-
учасника то-
стягнення на
а у товарист-
відповідаль-
власних зобо-
допускається.
чності майна
окриття його
стаття ...
Вищий орган
меженою від-
ном товарист-
о відповідаль-
учасників. Во-
з учасників
призначених
ків.
учасників
стійними або
певний
будь-
свого
зборах учас-
шуни про це ін-
ариства з об-
повідальністю
своєї повно-
борах іншому
едставникові
товариства.
ють кількість
дину розмі-
статутному
ків товарист-
ову товарист-
Компетенція
товариства
відповідальнс-
ції зборів то-
еженою відпо-
питань, за-
нктах «а», «б»,
атті 41 цього
ння розміру,
ку внесення
даткових вкла-
питання про
риством част-
учасника з
значених у
б» статті 41
а також при
ння про ви-
сника з това-
одностай-
органі.
итань рішення
ростою біль-

Стаття 60. Порядок прийняття рішень зборами учасників товариства з обмеженою відповідальністю

Збори учасників вважаються повноважними, якщо на них присутні учасники (представники учасників), що володіють у сукупності більш як 60 відсотками голосів, а з питань, які потребують одностайності, — всі учасники.

Брати участь у зборах з правом дорадчого голосу можуть члени виконавчих органів, які не є учасниками товариства. Учасники зборів, які беруть участь у зборах, реєструються з зазначенням кількості голосів, яку має кожний учасник. Цей перелік підписується головою та секретарем зборів.

Будь-який з учасників товариства з обмеженою відповідальністю вправі вимагати розгляду питання на зборах учасників за умови, що воно було ним поставлено не пізніше як за 25 днів до початку зборів.

У випадках, передбачених установчими документами або затвердженими товариством правилами процедури, допускається прийняття рішення методом опитування. У цьому випадку проект рішення або питання для голосування надсилаються учасникам, які повинні у письмовій формі сповістити по них свою думку. Протягом 10 днів з моменту одержання повідомлення від останнього учасника голосування всі вони повинні бути проінформовані головою про прийняте рішення. Рішення методом опитування вважається прийнятим при відсутності заперечень хоча б одного з учасників.

Голова зборів товариства організує ведення протоколу. Книга протоколів має бути у будь-який час надана учасникам товариства. На їх вимогу повинні видаватися засвідчені витяги з книги протоколів.

Стаття 61. Періодичність скликання зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю. Позачергові збори

Збори учасників товариства з обмеженою відповідальністю скликаються не рідше двох разів на рік, якщо інше не передбачено установчими документами.

Позачергові збори учасників скликаються головою товариства при наявності обставин, зазначених в установчих документах, у разі неплатоспроможності товариства, а також у будь-якому іншому випадку, якщо цього потребують інтереси товариства в цілому, зокрема, якщо виникає загроза значного скорочення статутного фонду.

Збори учасників товариства повинні скликатися також на вимогу виконавчого органу.

Учасники товариства, що володіють у сукупності більш як 20 відсотками голосів, мають право вимагати скликання позачергових зборів учасників у будь-який час і з будь-якого приводу, що стосується діяльності товариства. Якщо протягом 25 днів голова товариства не виконав зазначеної вимоги, вони вправі самі скликати збори учасників.

Про проведення загальних зборів товариства учасники повідомляються передбаченим статутом способом з зазначенням часу і місця проведення зборів та порядку денного. Повідомлення повинно бути зроблено не менш як за 30 днів до скликання загальних зборів. Будь-який з учасників товариства вправі вимагати розгляду питання на зборах учасників за умови, що воно було ним поставлене не пізніш як за 25 днів до початку зборів. Не пізніш як за 7 днів до скликання загальних зборів учасникам товариства повинна бути надана можливість ознайомитися з документами, пов'язаними з порядком денним зборів. З питань, не включених до порядку денного, рішення можуть прийматися тільки за згодою усіх учасників, присутніх на зборах.

Стаття 62. Виконавчий орган товариства з обмеженою відповідальністю

У товаристві з обмеженою відповідальністю створюється виконавчий орган: колегіальний (дирекція) або одноособовий (директор). Дирекцію очолює генеральний директор. Членами виконавчого органу можуть бути також і особи, які не є учасниками товариства.

Дирекція (директор) вирішує усі питання діяльності товариства, за винятком тих, що входять до виключної компетенції зборів учасників. Збори учасників товариства можуть винести рішення про передачу частини належних їм повноважень до компетенції дирекції (директора).

Дирекція (директор) підзвітна зборам учасників і організує виконання їх рішень. Дирекція (директор) не вправі приймати рішення, обов'язкові для учасників товариства.

Дирекція (директор) діє від імені товариства в межах, встановлених даним Законом та установчими документами.

Генеральний директор має право без довіреності виконувати дії від імені товариства. Інші члени дирекції також можуть бути наділені цим правом.

Генеральний директор (директор) не може бути одночасно головою зборів учасників товариства.

Стаття 63. Контроль за діяльністю дирекції (директора) товариства з обмеженою відповідальністю

Контроль за діяльністю дирекції (директора) товариства з обмеженою відповідальністю здійснюється ревізійною комісією, що створюється зборами учасників товариства з їх числа, в кількості, передбаченій установчими документами, але не менше 3 осіб. Члени дирекції (директор) не можуть бути членами ревізійної комісії.

Перевірка діяльності дирекції (директора) товариства проводиться ревізійною комісією за дорученням зборів, з власної ініціативи або на вимогу учасників товариства. Ревізійна комісія вправі вимагати від посадових осіб товариства подання їй усіх необхідних матеріалів, бухгалтерських чи інших документів та особистих пояснень.

Ревізійна комісія доповідає результати проведених нею перевірок вищому органу товариства.

Ревізійна комісія складає висновок по річних звітах та балансах. Без висновку ревізійної комісії збори учасників товариства не мають права затверджувати баланс товариства.

Ревізійна комісія має право ставити питання про скликання позачергових зборів учасників, якщо виникла загроза суттєвим інтересам товариства або виявлені зловживання службовими особами товариства.

Стаття 64. Виключення з товариства з обмеженою відповідальністю

Учасник товариства з обмеженою відповідальністю, який систематично не виконує або неналежним чином виконує обов'язки, або перешкоджає своїми діями досягненню цілей товариства, може бути виключений з товариства на основі одностайно прийнятого рішення зборів учасників товариства. При цьому цей учасник (його представник) у голосуванні участі не бере.

При виключенні учасника з товариства настають наслідки, передбачені статтями 54; 55 цього Закону.

Глава 3.
ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Стаття 65. Поняття товариства з додатковою відповідальністю

Товариством з додатковою відповідальністю визнається товариство, статутний фонд якого поділений на частки, визначені установчими документами розмірів. Учасники такого товариства відповідають по його боргах своїми внесками до статутного фонду, а при недостатності цих сум додатково належним їм майном у однаковому для всіх учасників кратному розмірі до внеска кожного учасника.

Граничний розмір відповідальності учасників передбачається в установчих документах.

До товариства з додатковою відповідальністю застосовуються норми статей 4, 11, 52—64 цього Закону з урахуванням особливостей, передбачених даною статтею.

Глава 4.
ПОВНЕ ТОВАРИСТВО

Стаття 66. Поняття повного товариства

Повним визнається таке товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном.

Стаття 67. Зміст установчого договору про повне товариство

Установчий договір про повне товариство, крім умов, передбачених статтями 4 і 66 цього Закону, повинен визначати розмір частки кожного з учасників, розмір, склад та порядок внесення вкладів, форму їх участі у справах товариства.

Стаття 68. Ведення справ повного товариства

Ведення справ повного товариства здійснюється за загальною згодою всіх учасників.

Ведення справ товариства може здійснюватися або всіма учасниками, або одним чи кількома з них, які виступають від імені товариства. В останньому випадку обсяг повноважень учасників визначається дорученням, яке повинно бути підписано рештою учасників товариства.

Якщо в установчому договорі визначаються декілька учасників, які наділяються повноваженнями на ведення справ товариства, то передбачається, що кожен з них може діяти від імені товариства самостійно. В установчому договорі може бути відзначено, що такі учасники мають право вчиняти відповідні дії лише спільно.

Учасники, яким було доручено ведення справ повного товариства, зобов'язані надавати решті учасників на їх вимогу повну інформацію про дії, що виконуються від імені та в інтересах товариства.

Повноваження учасника на ведення справ товариства припиняються повністю або частково з припиненням діяльності самого товариства у зв'язку з відмовою учасника від доручення чи скасування доручення на вимогу хоча б одного з решти учасників.

Учасник, який діяв у спільних інтересах, не маючи повноважень, у випадках, коли його дії не будуть схвалені рештою учасників, вправі ставити вимогу до товариства відшкодувати витрати за умови, якщо доведено, що внаслідок його дій товариство зберегло чи відповідно надбало майно, яке перебільшує за вартістю понесені товариством витрати.

Стаття 69. Відступлення частки (її частини) учасника повного товариства

Передача учасником повного товариства своєї частки (її частини) іншим учасникам цього товариства або третім особам може бути здійснена лише за згодою всіх учасників.

З передачею частки (її частини) третій особі здійснюється одночасно перехід усієї сукупності прав та обов'язків, що належали учаснику, який вибув з повного товариства або відступив частину своєї частки.

При реорганізації юридичної особи, учасника повного товариства, або смерті громадянина, учасника повного товариства, правонаступник (спадкоємець) має переважне право вступу до товариства за згодою всієї решти учасників.

Правонаступник (спадкоємець) несе відповідальність за борги учасника перед повним товариством, а також за борги товариства перед третіми особами, що виникли за час діяльності товариства.

У разі відмови правонаступника (спадкоємця) від вступу до повного товариства або відмови товариства у прийнятті правонаступника (спадкоємця) йому виплачують вартість частки, що належить реорганізованій юридичній особі (спадкоємцю), розмір якої визначається на день реорганізації (смерті) учасника. В цих випадках відповідно зменшується розмір майна товариства, вказаний в установчому договорі.

Стаття 70. Про заборону учасникам повного товариства конкурувати з повним товариством

Учасники повного товариства не вправі від свого імені та в своїх інтересах здійснювати угоди однорідні з цілями діяльності товариства, а також брати участь в будь-яких товариствах (крім акціонерних товариств), які мають однорідну з повним товариством ціль діяльності.

У разі порушення правил, встановлених цією статтею, учасники повного товариства зобов'язані компенсувати збитки, заподіяні товариству цими діями.

Стаття 71. Вихід учасника з повного товариства

Учасник повного товариства, що було створено на невизначений строк, може в будь-який час вийти з товариства, попередивши про це не пізніше як за 3 місяці.

Вихід із товариства, що було створено на визначений строк, допускається лише при наявності поважних причин та за умови, що попередження про це надійшло не пізніше як за 6 місяців.

Якщо при виході учасника з повного товариства зберігається товариство, учаснику сплачується вартість його внеску відповідно до балансу, складеного на день виходу. На вимогу учасника та згодою товариства вклад може бути повернуто повністю або частково в натуральній формі.

Учаснику, який вибув, сплачується належна йому частина прибутку, одержаного товариством у даному році. Майно, передане учасником товариству тільки для користування, повертається в натуральній формі без винагороди.

Стаття 72. Виключення учасника з повного товариства

Учасник повного товариства, який систематично не виконує чи не належним чином виконує обов'язки або перешкоджає своїми діями досягненню цілей товариства, може бути виключений з товариства в порядку, передбаченому установчими документами.

При виключенні учасника з повного товариства настають наслідки, передбачені статтею 71 цього Закону.

Стаття 73. Звернення стягнення на частку учасника в повному товаристві

Звернення стягнення на частку учасника в повному товаристві по його власних зобов'язаннях не допускається. При недостатності майна учасника для покриття боргів по зобов'язаннях кредитори можуть вимагати у встановленому порядку ліквідації товариства або виділення долі учасника-боржника.

Решта учасників вправі з метою збереження товариства виділити частку учасника-боржника в грошовій або натуральній формі відповідно до балансу, складеного на день вибуття такого учасника з товариства.

Стаття 74. Відповідальність учасників за борги повного товариства

Якщо при ліквідації повного товариства виявиться, що наявного майна не вистачає для сплачування всіх боргів, за товариство у недостатній частині несуть солідарну відповідальність його учасники усім своїм майном, на яке відповідно до законодавства України може бути звернено стягнення. Учасник товариства відповідає за борги товариства незалежно від того, чи виникли вони після або до його вступу до товариства.

Учасник, який сплатить повністю борги товариства, вправі звернутися з регресною вимогою у відповідній частині до решти учасників, які несуть перед ним відповідальність пропорційно своїй частці у майні товариства.

Глава 5.
КОМАНДИТНЕ ТОВАРИСТВО

Стаття 75. Поняття командитного товариства

Командитним товариством визнається товариство, яке включає поряд з одним або більшістю учасників, які несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, також одного або більше учасників, відповідальність яких обмежується вкладом у майні товариства (вкладників).

Якщо у командитному товаристві беруть участь два або більше учасників з повною відповідальністю, вони несуть солідарну відповідальність по боргах товариства.

Стаття 76. Зміст установчого договору про командитне товариство

(Закінчення на 14-й стор.)

ПРО ГОСПОДАРСЬКІ ТОВАРИСТВА

(Закінчення. Початок на 10-й—13-й стор.).

Установчий договір про командитне товариство, крім умов, передбачених у статті 4 цього Закону, повинен включати розмір часток кожного з учасників з повною відповідальністю, розмір, склад і порядок внесення ними вкладів, форму їх участі у справах товариства.

В установчому договорі стосовно вкладників вказується тільки сукупний розмір їх часток у майні товариства, а також розмір, склад і порядок внесення ними вкладів.

Стаття 77. Застосування до командитного товариства норм про повне товариство

До командитного товариства застосовуються норми статей 67—74 з урахуванням особливостей, передбачених у статтях 78—83 цього Закону.

Стаття 78. Вступ вкладника до командитного товариства

Вкладник може вступити до командитного товариства шляхом внесення грошових або матеріальних вкладів.

Стаття 79. Права вкладників командитного товариства

Вкладники командитного товариства мають право:

діяти від імені командитного товариства тільки у разі наявності доручення і згідно з ним;

у разі ліквідації товариства вимагати повернення вкладу раніше учасників з повною відповідальністю;

вимагати подання їм річних звітів і балансів, а також забезпечення можливості перевірки правильності їх складення.

Стаття 80. Обов'язки вкладників командитного товариства

Вкладники командитного товариства повинні вносити вклади і додаткові внески у розмірі, способами і у порядку, передбачених установчим договором.

Сукупний розмір часток вкладників не повинен перевищувати 50 процентів майна товариства, зазначеного в установчому договорі.

На момент реєстрації командитного товариства кожний з вкладників повинен внести не менше 25 відсотків свого внеску.

Стаття 81. Управління справами командитного товариства

Управління справами командитного товариства здійснюється тільки учасниками з повною відповідальністю.

У командитному товаристві, де є тільки один учасник з повною відповідальністю, управління справами здійснюється цим учасником самостійно.

Вкладники не вправі перешкоджати діям учасників з повною відповідальністю по управлінню справами командитного товариства.

Стаття 82. Відповідальність вкладника командитного товариства

Якщо вкладник командитного товариства здійснює угоду від імені і в інтересах товариства без відповідних повноважень, то у разі схвалення його дій командитним товариством він разом з учасниками з повною відповідальністю відповідає по угоді перед кредиторами усім своїм майном, на яке згідно з законодавством може бути звернено стягнення.

Якщо схвалення не буде одержано, вкладник відповідає перед третьою особою самостійно усім своїм майном, на яке згідно з законодавством може бути звернено стягнення.

Вкладник командитного товариства відповідає за борги товариства, які виникли до його вступу у товариство, перед третіми особами, у тому ж порядку, як і інші вкладники.

Стаття 83. Особливості припинення командитного товариства

Командитне товариство, крім підстав, вказаних у статті 19 цього Закону, припиняється також у разі вибуття всіх учасників з повною відповідальністю.

При вибутті усіх вкладників учасники з повною відповідальністю вправі замість ліквідації товариства перетворити його в повне товариство. У цьому випадку, як і у випадку ліквідації товариства, необхідно внести відповідні зміни до установчого договору і державного реєстру.

Наявні у командитного товариства грошові кошти, включаючи і виручку при продажу його майна при ліквідації, після розрахунків по оплаті праці найманих працівників товариства і виконання обов'язків перед банками, бюджетом, іншими кредиторами у першу чергу розподіляються між вкладниками для повернення їм їх вкладів, а потім між учасниками з повною відповідальністю у порядку і на умовах, передбачених цим Законом і установчим договором. У разі недостатності коштів товариства для повного повернення вкладникам їх вкладів, наявні кошти розподіляються між вкладниками відповідно їх долі у майні товариства.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
19 вересня 1991 року.

ПОРВАТИ КАЙДАНИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ

Пам'ятаєте Шевченкове «кайдани порвіте»? Викувані впродовж віків найдосвідченішими у світі майстрами рабства й неволі, ті кайдани виявились найміцнішими. Політичні, економічні, інформаційні. Сьогодні вони ніби рвуться. Проіржавілі вщент, вони дали великі тріщини. А розумні й просвітлені люди в усіх кінцях імперії стали їх рішуче скидати.

Але маючи великий досвід як практичної, так і наукової роботи в журналістиці, на основі аналізу тієї лавини інформації, що спрямована з колишнього центру на Україну, стверджую: на місце старих інформаційних кайданів ті ж московські журналісти, котрі свого часу проводили великодержавну політику, тепер надівають на Україну кайдани «оновленої». Глобальна інформаційна експансія посилюється. У ній беруть участь вчені мужі, які пророкують невдачі незалежній Україні, вдаючись при цьому до брехні, провокацій, глузування. Навіть над виступами депутатів, Голови парламенту і прем'єр-міністра. Розпалюється розгнуздана кампанія, неприпустима у відносинах між сусідніми державами. У ній змагаються всі — від куховарки до державних осіб. Тут і офіційні видання, і листки ділових кіл. Але найбільше вправляється в цьому радіо Росії. Перелік прикладів лише за останні кілька тижнів зайняв би чимало місця. Назву лише один, який могло б відтворити наше радіо хоча б у купюрах, хай би слухачі судили самі. З тиждень тому майже півдня гостем студії радіо Росії був відомий політолог Бестужев-Лада. Віщав цей знайомий мій колега все правильно, але коли-не-коли, а й збивався на імперський манер. Дуже вже лякав тим, що суверенітети неминуче призведуть до національних міжусобиць, бо 70 мільйонів мешкають, мовляв, за межами своїх республік і це викличе страшні кровопролиття. І це вже, мовляв, точно, і т. д. Від поваги до зневаги — один крок. Так і в мене зіпсувалися стосунки з Б.-Ладою. Як можна вважати себе демократичним ученим і плести таку провокаційну нісенітницю, нав'язувати мільйонам логіку епохи «берлінської стіни»?!

Можуть сказати: ну, і хай собі плетуть. Але ж ми йдемо до референдуму, підготовку до нього не можна віддавати в чужі руки. Справа в тому, що радіо Росії для мільйонів людей України і до серпневого путчу було майже єдиним вікном у світ правди і завоювало довір'я. У серпневі ж дні його рейтинг зріс колосально. Сьогодні воно змінило пластинку: з антиімперського стало враз великодержавним, часто-густо грубо шовіністичним. Але простим слухачам не так уже й доступна істина, що може бути таке сальто-мортале. Вони йому вірять. І добре продумана брехня, підживлена іронією (мовляв, самостійну Україну, колишню житницю колишнього Союзу чекає голод, її лідери заявили: продавати сільгосппродукти республіка не буде. «Та хто їх збирається купувати», — закидає радіо. Тільки от замовчують те, скільки, приміром, української олії йшло до Японії, а виручка — до Москви). Така брехня лягає на сприятливий грунт.

З жахом передбачаю, що інформаційна експансія на Україну швидко зростатиме. Нові кайдани не менш небезпечні, ніж попередні. Певен, що в галузі державної безпеки України немає сьогодні нічого нагальнішого, як захист її людей від інформаційного неоімперіалізму. Бо він проникає у всі види свідомості, серед яких особливе місце посідають свідомість економічна та побутова. Як ці види свідомості визначають стиль поведінки особи, немає потреби доводити.

За моїм всебічним прогнозом, Верховній Раді, місцевим органам влади, коли дбати про безпеку України, а отже, про добробут і спокій усіх сущих в ній людей, то **слід було б уже вчора вирішити таке:**

1. Створити на державному рівні Центр інформаційної безпеки України з місцевими підрозділами в областях та районних центрах з такими функціями: а) аналіз усіх виступів по каналах масінформу та інших, що стосуються України та її окремих регіонів; б) подача інформації і рекомендацій щодо контрзаходів у державні органи; в) підготовка аргументованих контрпублікацій.

2. Урядові України не залишати без реагування жодного виступу, який зачіпає інтереси держави, її службових осіб, нехтує її незалежністю; вносити відповідні подання урядам держав, громадяни яких здійснюють таке втручання.

3. Обов'язково мати у всіх засобах масінформу Москви та інших колишніх союзних республік власні, в разі потреби, місце і час для правдивого інформування про наміри України і про фальсифікаторів цих намірів. Дане положення має бути невід'ємним у тексті всіх економічних та інших договорів.

4. Широко нести правдиву інформацію через світові засоби масінформу.

5. Широко й оперативно інформувати власний народ про державну політику України та її спотворення внутрішніми і зовнішніми дезинформаторами.

6. Для забезпечення успіху у створенні незалежної України: а) перетворити всі засоби масінформу в органи, які по-справжньому борються за незалежну Україну, а це означає — за добробут і спокій її людей. Для цього провести негайну і повну їх реорганізацію, скинувши маскхалати, глибоко проаналізувавши всі їх номери вже після проголошення Акта про незалежність (стверджую, що частина вдалася до «тихого саботажу»); б) скоротити кількість колишніх однопартійних республіканських видань удвічі, а то й більше; в) збільшити тираж газети «Голос України» принаймні до мільйона примірників; в) організувати Центр інформаційної безпеки України при редакції газети Верховної Ради, на базі якої спільно з факультетом журналістики КДУ почати термінову перепідготовку журналістських кадрів.

Іван ВАЛЬКО,
політолог, професор, доктор філософських наук, журналіст.

Нові призначення

ЧИ Є КОМУ НАШЕ КІНО БОРОНИТИ?

А що йому насамперед загрожує? Мистецька невиразність, національна безликість, зрештою, елементарна бідність. Власне, виразні рецидиви цих негативних явищ уже сьогодні призвели українське національне кіно до плачевного стану. Чи не тому в конкурсних програмах престижних кінофестивалів ми лише вряди-годи бачимо фільми, зроблені на Україні. Чи не тому на недавньому фестивалі фестивалів, що проходив у Торонто, радянське кіно було представлене вдесятеро менше ніж американське, вшестеро менше ніж мексиканське і вдвоє менше ніж гонконгзьке... Звісно, що українських фільмів у цій скромній радянській обоймі взагалі не було.

Та й чи могли вони бути? Адже в нашій молодій державі склалася, а точніше — перейшла у спадок від учорашніх тоталітарних структур парадоксальна ситуація: наше кіновиробництво працює бозна на кого, тільки не на українську культуру. За рідкісними винятками, звичайно.

Певно, що так далі тривати не може. З цією метою і створено на Україні — нарешті! — комітет «Державний фонд української кінематографії», який очолив відомий кінодраматург і режисер Юрій Іллєнко.

Як ми знаємо, останні три роки український кінематограф перебував «під рукою» мінкультури України. І, одверто кажучи, особливих лаврів не здобув. Скоріше навпаки. Життя ще раз підтвердило банальну істину: кожен повинен займатися своєю справою.

Які найбільш нагальні, невідкладні справи доведеться вирішувати новоствореному Держкінофонду України? За словами Ю. Іллєнка, це насамперед збереження кадрів, талантом і працею яких твориться сучасне кіно нашої республіки. А заодно й матеріальної бази кіновиробництва, хоч вона викликає зливу нарікань «кіношників», але іншої поки що не буде, бо немає валюти.

Усі структури в кіновиробництві нашої республіки залишилися незмінними від попередньої командно-адміністративної системи, і вони, певна річ, сьогодні не можуть нормально запрацювати. Отож, щоб українське кіно нарешті вийшло з кризи, в якій давно опинилося, треба реалізувати цілу низку важливих програм державного масштабу. Це, на думку Ю. Іллєнка, програми кіноосвіти, реорганізації кіностудій, ліцензування дозвільних посвідчень на нові фільми, виходу на міжнародні зв'язки та ін.

Безперечно, сам собою протекціонізм — річ шкідлива. Але, як це не парадоксально, він конче потрібен з боку молодої Української держави до національного кіно. Тільки за цієї умови українське кіно зможе набрати належного розгону для мистецького злету. І насамперед повинно субсидуватися з державної кишені виробництво фільмів для дітей.

Ось уже більш як чверть століття Юрій Іллєнко своєю творчістю постійно боронить українське національне кіно від сірості й мистецької невибагливості. Досить згадати хоча б такі фільми, як «Тіні забутих предків», «Криниця для спраглих», «Білий птах з чорною ознакою» та «Лебедине озеро. Зона», створені за його активною участю. Чи зуміє він так само ефективно боронити українське кіно на новій і доволі незвичній для себе адміністративній посаді?

Так і хочеться дати ствердну відповідь, бо ми вже явно заскучали за великим мистецтвом на українському творчому екрані.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ,
оглядач «Голосу України» з питань культури.

Головний тренер хокеїстів київського «Сокола» Олександр Фадєєв та капітан команди Анатолій Найда всіма думками на майданчику. Молодий київський колектив тепер проходить складний період становлення. Але до нього вже прийшли перші перемоги. І це вселяє надії.

Фото Миколи БОЧКА.

СЛАВИМО ФУТБОЛЬНЕ ЗАКАРПАТТЯ

Обізнані люди стверджують, що кожний 25-й мешканець Закарпаття займається футболом. Немає в цьому обласканому Богом краї такого міста, села чи селища, де б не було футбольного поля, не проводилися різноманітні матчі і турніри.

Весь футбольний світ знає імена сотень закарпатців, які були чемпіонами та призерами найвизначніших турнірів, починаючи з чемпіонатів світу, Європи та Олімпійських ігор і закінчуючи першостями країни та республіки.

У ці дні футбол квітучого Закарпаття відзначає свій славний ювілей — 90-річчя!

Цій події і було присвячено міжнародний турнір журналістів, які пишуть на спортивну тему. Спершу планувалася участь шести команд. Але колективи Югославії та Румунії не дістали дозволу проїхати територією Угорщини. Отже, залишився квартет. Кожний з його учасників досить авторитетний. Москвичі тричі на тиждень проводять тренування, зіграли безліч міжнародних поєдинків, побували в Нідерландах, Німеччині, Франції, Аргентині, Іспанії. До складу цього колективу входять репортери з агентства «Новини», «Незалежної газети», «Спорт-експресу».

У закарпатців у колективі числилися тележурналісти, серед яких треба виділити Івана Кузьму. А редактор «Закарпатської правди» Степан Ваш діяв на полі так, як його славний земляк, заслужений майстер спорту Йожеф Сабо.

Кияни також перед цим турніром мали солідний досвід. Вони мірялися силами з любительськими командами Німеччини, Болгарії, Югославії, Польщі, зі збірними, до яких входили громадяни багатьох африканських та південноамериканських держав. «Пресинг» (преса і наукова група) — відкритий клуб, до якого входять журналісти «КОЗИ», «Голосу України», «Спортивної газети», «Радянської України», «Робітничої газети», «Молодої гвардії», викладачі КПІ та Інфізкульту.

«Темною конячкою» були лише журналісти зі Словаччини. І вони першими піднесли сюрприз, перемігши стартового ігрового дня москвичів, які вважалися фаворитами, — 3:2.

Напружено проходив поєдинок і між господарями та киянами. Лише в другому таймі матчу, який грали у селищі Середньому, глядачі побачили голи. Спершу відзначився Іван Кузьма, а за кілька хвилин до завершення зустрічі рівновагу встановив Анатолій Куцев. Він, до речі, в минулому виступав у дніпропетровському «Дніпрі» та ще ряді команд майстрів, тепер викладач.

За регламентом турніру слід було пробити пенальті. Це чіткіше зробили закарпатці.

І ось на стадіоні «Авангард» пройшли вирішальні події. Спершу кияни переграли москвичів в поєдинку за третє місце, який чудово провів суддя республіканської категорії ужгородець Федір Варга. Основний час — 1:1 (пенальті — 5:4).

Ну, а головний приз дістався журналістам Закарпаття, які взяли гору над словаками, — 4:2. У перерві між таймами присутні та учасники турніру тепло привітали з 80-річчям славного літописця закарпатського футболу Василя Федака.

Можна з упевненістю сказати, що турнір вийшов на славу. Москвичі і кияни мешкали в чудовому пансіонаті ужгородського механічного заводу в Дубриничах. Багато зусиль доклали до цієї справи Закарпатська організація Спілки журналістів України, редакція газети «Закарпатська правда», облтелерадіокомітет, обласна федерація футболу, колектив ужгородського стадіону «Авангард» на чолі з директором Ігорем Русановим. Головним спонсором виступав «Лісбанк» міста Ужгорода, а ще регіональне об'єднання «Закарпатінтуртранссервіс» АК Укрінтуру, агрофірма «Леанка» (Ужгород), колгосп «Нове життя» Берегівського району та ще ряд організацій.

І останнє. Рік ще не завершився, і треба провести ряд заходів на честь ювілею футболу Закарпаття, перед яким у боргу і кияни, і одесити, і дніпропетровці, і харків'яни... Повинні подумати про те, як це зробити і Федерація футболу України, і київське «Динамо»...

Віталій СУДДЯ,
Віктор БРАНИЦЬКИЙ,
спеціальні кореспонденти «Голосу України».
Ужгород—Київ.

Баскетбол. Розиграш Кубка європейських чемпіонів серед жінок. «Динамо» (Київ, Україна) — «Пуссіхакат» (Фінляндія) — 102:37.

ПОНЕДІЛОК
14 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Джерельце».
16.55 «Пісня калинова». Концерт.
17.25 Документальні телефільми «Найцінніше...», «Спадщина».
18.00 Музичний глобус.
19.00 УТН.
19.30 Хто ми... Громадсько-політичний відеотижневик. Частина 1.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Співає народна артистка України Ольга Павловська.
21.20 Хто ми... Частина 2.
22.20 Вечірній вісник.
22.50 Все про кіно.
0.05 УТН.
0.20 Нічний телезал. Мультфільми для дорослих.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Нове покоління вибирає.
10.05 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «П'ять хвилин до свистка».
11.10 Мультфільми.
11.40 Прем'єра документального телефільму «Знахар».
12.00 ТСН.
12.10 Футбольний огляд.
12.40 Народні казки і притчі народів різних країн.
12.45 Школа менеджерів.
15.00 ТСН.
15.15 «Анна Павлова». Художній телефільм. 1 серія.
16.10 Мультфільми.
16.40 Виступає ансамбль танцю Дагестану «Лезгінка».
17.25 Дитяча година (з уроком французької мови).
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Ринок. Час вибору.
19.30 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «П'ять хвилин до свистка».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «Декалог-1».
22.35 Авторське телебачення. У перерві — ТСН.
0.35 «Ти, смуток мій, любов моя». Музична програма.
1.35 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «П'ять хвилин до свистка».
2.40 Документальний фільм «Хрест мій».

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Вісті.
8.20 Гімнастика.
8.35 Італійська мова.
9.05 Російська мова.
9.35 Світ грошей Адама Сміта.
10.15 Бесіди про російську культуру.
10.50 «Лелека». Мультфільм.
11.00 А. Сокуров. «Російська елегія».
11.30 Т.ІН.КО.
12.00 Тема з варіаціями.
13.00 Колаж.
13.05 «Карусель». Художній телефільм.
14.30 Згадуючи літо.
15.00 «Спадщина». Документальний телефільм.
17.00 ТО «Співдружність» представляє програму Киргизького телебачення.
18.00 Прем'єра науково-популярного фільму «Лики землі». 4 серія.
18.45 «Доремі». Мультфільм.
18.55 Колаж.
19.00 Ділове інтерв'ю.
19.15 Грані.
19.55 Реклама.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Телебіржа інформує. *
20.55 Автогонки. Міжнародні змагання з кільцевих гонок.
21.40 Особиста думка.
21.55 П'яте колесо.
22.55 Колаж.
23.00 Вісті.
23.20 П'яте колесо.
0.20 Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА. Фінал. «Чікаго буллз» — «Лос Анджелес лейкерс».

ВІВТОРОК
15 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Відпочинок на Донеччині», «Артемівська станція садівництва», «Господині на замітку», музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Для дітей. Художній фільм «Метічара — звір морський».
10.25 Доброго вам здоров'я. Профілактика і лікування професійних захворювань хіміків у Рубіжному.
10.55 Для дітей. Канал «Д».
12.25 Циркова програма.
13.00 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Веселка.
16.40 Документальний телефільм «Лебедина пісня».
16.50 «Попелюшка». Балетна вистава.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Телефільм.
21.20 Урочистий вечір, присвячений 85-річчю від дня народження українського письменника І. П. Багряного.
22.10 Вечірній вісник.
22.40 Продовження урочистого вечора письменника І. П. Багряного.
0.00 УТН.
0.15 Нічний телезал. Художній телефільм «Вечорниці».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Дитяча година.
10.05 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «Закрут».
11.25 «Мамонтові трави, або Буря в кухлі молока».
12.00 ТСН.
12.10 Біржові новини.
12.25 «Сонячний клоун».
14.15 Телеміксt.
15.00 ТСН.
15.15 «Анна Павлова». Художній телефільм. 2 серія.
16.10 Мультфільм.
16.20 Виступає ансамбль «Лад».
16.35 Разом з чемпіонами.
16.50 Дитячий музичний клуб.
17.55 Екологічний огляд.
18.10 Світ захоплених.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Політичні діалоги.
19.30 Хвилини поезії.
19.35 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «Закрут».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «Декалог-ІІ».
22.40 Біржові новини.
22.55 Прем'єра документального телефільму «Олег». 1 і 2 серії. У перерві — 23.40 ТСН.
0.45 Бесіди з єпископом В. Родзянком.
1.10 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «Закрут».
2.30 Прем'єра документального телефільму «Свідчення красою».

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Вісті.
8.20 Гімнастика.
8.35 Французька мова. 1 рік.
9.05 Французька мова. 2 рік.
9.35 Ключ до світового ринку.
10.05 «Тихого голосу звуки улюблені...» А. Вяльцева.
10.50 Мультфільм.
11.00 П'яте колесо.
13.00 Колаж.
13.05 «Було у батька троє синів». Художній телефільм. 1 серія.
14.10 «Заборонені пісеньки». Документальний фільм.
14.40 По лермонтовських місцях Кавказу.
15.20 Ритмічна гімнастика.
17.00 «ТелеЕко».
17.30 Прем'єра документального телефільму «Баходир Джалалов».
18.10 Київська панорама. *
18.40 Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл» — «Крила Рад». У перерві — Реклама. *
20.50 «На колінах у Сталіна». Документальний фільм.
21.20 Зачарування російського романсу.
21.55 Без ретуші.
23.00 Вісті.
23.20 Театральний роз'їзд.

СЕРЕДА
16 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Експрес означає швидкість», «Колонка редактора», «Візит до лікаря», музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Співає «Аріель».
9.10 Художній телефільм «Вікно навпроти».
10.35 Шкільний екран. 7 кл. Фізика. Що таке маса тіла!
10.55 Все про кіно.
12.10 УТН.
16.00 УТН.
16.10 На допомогу школі. Музика. Творчість П. І. Майбороди.
16.40 Музичний фільм «Осінні контрасти».
17.05 Документальний телефільм «Постскриптум до першого декрету».
18.00 Музичний фільм «Ніч у маю».
19.00 УТН.
19.30 Перлини душі народної.
20.30 Фамтек: для вас і про вас. Медико-освітній фільм.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує.
21.15 Показ фільмів — учасників Першого Всеукраїнського кінофестивалю. «Кривда», «Палац. Іронічна елегія».
21.55 Музичний телеярмарок.
22.55 Вечірній вісник.
23.25 Співає тріо «Либідь».
23.50 УТН.
0.05 Нічний телезал. Художній телефільм «Буйна». 1 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Дитячий музичний клуб.
10.10 Разом з чемпіонами.
10.25 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «Серед вовків».
12.00 ТСН.
12.10 Документальний телефільм «Олег». 1 і 2 серії.
15.00 ТСН.
15.15 «Анна Павлова». Художній телефільм. 3 серія.
16.10 Мультфільм.
16.25 Манера.
17.10 Біржовий пілот.
17.20 Дитяча година (з уроком англійської мови).
18.20 Блокнот.
18.25 ТСН. Міжнародний випуск.
18.40 Планета.
19.25 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «Серед вовків».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 ТБ Польщі представляє. «Декалог-ІІІ».
22.35 Сумнів. Хто допоможе безробітним!
22.50 ТСН.
23.05 Фермер-91.
0.50 Бесіди з єпископом В. Родзянком.
1.10 ТБ Польщі представляє. «Серед вовків».
2.45 Прем'єра документального телефільму «Міжнародний конкурс ім. Чайковського. Москва 1990 р.».

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Вісті.
8.20 Гімнастика.
8.35 Німецька мова. 1 рік.
9.05 Німецька мова. 2 рік.
9.35 Авторські програми А. Адоскіна.
10.30 На екрані служба 01.
11.00 Без ретуші.
12.00 К-2 представляє: «Медіа».
12.45 «Займіть місце на Олімпі». Науково-популярний фільм.
13.05 Колаж.
13.10 «Було у батька троє синів». Художній телефільм. 2 серія.
14.15 Концерт оркестру російських народних інструментів Держтелерадіо.
15.10 Документальні телефільми.
17.00 Клуб мандрівників.
18.00 Київська панорама. *
18.30 Грає Сергій Сільванський. *
18.40 Мультфільм.
18.55 Футбол. Відбірковий матч Олімпіади-92. СРСР — Італія. У перерві — Вісті.
20.50 Вечірня казка.
21.05 Духовна музика і поезія.
21.35 Хроніка 100 днів.
22.10 Програма Філа Донах'ю.
23.00 Вісті.
23.20 На сесії Верховної Ради РРФСР.
23.50 Візитна картка.

ЧЕТВЕР
17 ЖОВТНЯ
ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Спортивний кур'єр», «Наші гості», «Твоє хобі», музика, «З усіх широт»).
8.45 УТН.
9.00 Художній телефільм «Провінціалки».
10.30 Концерт артистів Донецької філармонії.
11.00 Дзвони Чорнобиля. Радіаційна ситуація в Києві.
12.05 Пісня летить над Карпатами.
12.55 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Веселка.
16.40 Республіканська фізико-математична школа. Конічні перерізи. Передача. 2.
17.10 Музичний фільм «Виріс барвіночок мені на віночок».
17.20 Документальний телефільм «Підземні води».
18.30 Концерт оркестру народних інструментів і тріо бандуристок Українського телебачення і радіо.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Музичний фільм «Тартуські дні музики».
21.30 Художній телефільм «Філумена Мортурано».
22.55 Українські народні пісні.
23.30 УТН.
23.45 Нічний телезал. Художній телефільм «Буйна». 2 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Дитяча година (з уроком англійської мови).
10.05 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів.«Перервана відпустка».
11.45 Мультфільм.
12.00 ТСН.
12.10 Мама, тато і я.
12.40 За зведеннями МВС.
14.15 Телемікст.
15.00 ТСН.
15.15 «Анна Павлова». Художній телефільм. 4 серія.
16.10 Мультфільми.
16.35 Виступає дитячий ансамбль «Марімба Понес».
17.05 Прем'єра документального телефільму «День святих».
17.25 Зустріч з Резо Габріадзе.
17.40 ...До шістнадцяти і старші.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Світ захоплених.
19.00 Недипломатичні бесіди.
19.20 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «Перервана відпустка».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 За зведеннями МВС.
21.50 ТВ Польщі представляє «Декалог-IV».
22.45 ТСН.
23.00 Запрошення до музики.
1.00 ТБ Польщі представляє програму художніх телефільмів. «Перервана відпустка».
2.40 Естрадний вернісаж.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Вісті.
8.20 Гімнастика.
8.35 Іспанська мова. 1 рік.
9.05 Іспанська мова. 2 рік.
9.35 «Бурда моден» пропонує...
10.05 «Роздум про Прокоф'єва. Життя, смерть, просвітлення».
10.50 Прем'єра документального фільму «Ваше слово».
11.00 Футбол. Відбірковий матч Олімпіади-92. СРСР — Італія.
12.50 «У горах Уралу».
13.05 «Алмазний пояс». Художній телефільм. 1 серія.
14.10 Ритмічна гімнастика.
14.40 «Геннадій Гладков». Фільм-концерт.
17.00 Кінопубліцистика союзних республік. «І голос наш почує світ».
17.50 М. Березовський. Концерт для арфи з оркестром.
18.15 Київська панорама. *
18.45 Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл» — «Ітіль». У перерві — Реклама. *
21.00 Грані.
21.40 Парламентський вісник Росії.
21.55 П'яте колесо.
23.00 Вісті.
23.20 П'яте колесо.
0.20 Хокей. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Крила Рад». 2 і 3 періоди.

П'ЯТНИЦЯ
18 ЖОВТНЯ
ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «В саду і на городі», «Разом одна сім'я», музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Музичний фільм «Микола Колесса».
9.40 Спадщина. Народно-прикладне мистецтво.
10.15 Земле моя. Стихія: уроки Дрогобича.
10.50 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальні телефільми «Під високим небозводом», «Подорож на білоблакитній кулі».
11.50 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Дитячий телетеатр «Зустріч у Траляліньських». Лялькова вистава.
16.50 Фільм-концерт «Грає А. Винокуров».
17.00 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальний телефільм «Лейпціг».
18.00 Музичний фільм «Лідія Забіляста».
18.35 Телефільм «Розкажи про мене».
19.00 УТН.
19.30 Альфа і омега.
20.15 Співає В. Гришко
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Ваші улюблені пісні.
21.40 Форум.
23.10 УТН.
23.25 Нічний телезал. Фільм-вистава «Хазяїн».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 ...До шістнадцяти і старші.
9.50 «Любов до ближнього». Художній телефільм.
11.05 Мультфільми.
11.40 Естрадний концерт.
12.00 ТСН.
12.10 «У пошуках загубленого часу». Документальний телефільм.
12.30 Співає В. Леонтьєв.
15.00 ТСН.
15.15 «Анна Павлова». Художній телефільм. 5 серія.
16.15 Мультфільми.
16.35 Грають В. і Т. Климови.
17.10 Прем'єра документального телефільму «Дверці, відчиніться».
17.30 Концерт Камчатської хорової капели.
18.10 Світ захоплених.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Людина і закон.
19.30 Партнер.
20.00 «ВІД» представляє: «Поле чудес».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 «ВІД» представляє. У перерві — ТСН.
1.15 Концерт оркестру «Майстри Росії».
2.10 «Любов до ближнього». Художній телефільм.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Вісті.
8.20 Гімнастика.
8.35 Мультфільм.
8.45 Англійська мова. 1 рік.
9.15 Англійська мова. Сімейний альбом США.
9.45 «Роздум про Прокоф'єва. Життя, смерть, просвітлення».
10.30 Розминка для ерудитів.
11.00 П'яте колесо.
13.00 Колаж.
13.05 «Алмазний пояс». Художній телефільм. 2 серія.
14.10 «Паганіні». Фільм-балет.
14.55 Прем'єра документального телефільму «Портрет».
15.05 Концерт музичного фольклору Казахстану.
17.00 Здоров'я.
17.30 Джаз-кур'єр.
18.30 Київська панорама. *
19.00 В очікуванні сонця.
19.30 «...Так, скіфи ми».
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Міряти на свій аршин.
20.50 Ю. Башмет та його оркестр «Солісти Москви».
21.40 На сесії Верховної Ради РРФСР.
22.10 Баскетбол. Міжнародний турнір «Мак-Дональдс».
23.00 Вісті.
23.20 Баскетбол. Продовження.
23.35 Футбол. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Динамо» (Мінськ). 2 тайм.

СУБОТА
19 ЖОВТНЯ
ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Співає «Світлиця».
8.00 «Дерев'яне диво». Лялькова вистава.
9.15 Ритмічна гімнастика.
9.35 УТН.
9.50 Народні таланти.
10.50 Доброго вам здоров'я. Сімейний лікар.
11.20 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальні телефільми «Шедеври», «Молоді німецькі композитори».
12.05 О. Галін. «Група». Вистава. В перерві — 13.20 УТН.
14.35 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальний телефільм «Штутгарт».
15.30 Фільм-балет «Роздум».
15.55 Спадщина. На руїнах історичного Дубна.
16.45 Дзвони Чорнобиля. Інтерв'ю голови національної комісії радіаційного захисту населення академіка Д. М. Гродзинського.
17.15 Телерадіоканал «Право».
18.30 УТН.
19.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Динамо» (Київ) — «Чорноморець».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Металург» — «Локомотив» (Запоріжжя). 2 тайм.
21.45 Обережно: дифтерія.
21.50 Молодіжна студія «Гарт». У перерві — Вечірній вісник.
0.05 УТН.
0.20 Нічний телезал. Художній телефільм «Зниклі свідки».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Мені люди пісню подарували». Документальний телефільм.
7.00 Мультфільми.
7.30 Концерт хору МДУ ім. Ломоносова.
8.00 Ритмічна гімнастика.
8.30 ТСН.
8.45 Грає Московський симфонічний оркестр.
9.10 Творчість народів світу.
9.40 Очевидне — неймовірне.
10.25 Ранкова розважальна програма.
10.55 Прем'єра документального фільму.
11.05 Фільми режисера А. Бєлінського. «Галатея». Фільм-балет.
12.00 Економічний огляд.
12.15 Музичний кіоск.
12.45 «Нізамі». Художній фільм. 1 і 2 серії.
15.00 ТСН.
15.15 Радянські німці.
16.15 «Здрастуй, матінко Росіє».
16.50 Земля — наш спільний дім.
16.55 «Чудовий град Московь». Документальний телефільм. Фільм І.
17.40 Великий Гілельс.
18.35 «Бджола Майя». 16 серія.
19.00 КВН-91. Півфінал. Новосибірський університет — Єреванський медичний інститут.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Щасливий випадок.
22.40 ТСН.
23.00 Бал О. Малиніна.
0.45 Мультфільми для дорослих.
1.15 «Мій Углич — крапелька Росії».
2.30 «Мудромір». Художній телефільм. 1 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Вісті.
8.20 Гімнастика.
8.35 У світі фольклору.
9.20 Навіщо Самарі монастир!
10.15 Ревю «Кавказ».
11.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
13.00 Педагогіка для всіх.
14.00 Камера досліджує минуле.
15.40 Єпископ Подольський Віктор, Д. Лихачов, С. Ямщиков у програмі «Ріг Правди і Ямського Поля».
16.10 Дім на Чистих Прудах.
17.50 Крах ілюзії.
18.20 Київська панорама*.
18.50 Музичний фільм «Капричіо» *.
19.00 Парламентський вісник Росії.
19.15 Новий Пігмаліон.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Політвідділ.
21.20 Програма А.
23.00 Вісті.
23.20 Баскетбол. Міжнародний турнір «Мак-Дональдс».
0.20 Футбол. Чемпіонат СРСР. «Пахтакор» — «Спартак». 2 тайм.

НЕДІЛЯ
20 ЖОВТНЯ
ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальні телефільми «Національний театр Мангайма», «Весілля в Оденвальді»
8.20 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма.
9.20 УТН.
9.35 З джерела народного. Українські народні пісні виконують М. Зубанич та О. Ільницька.
9.55 Для дітей. Художній фільм «Наречена підземного принца».
11.20 Музичний фільм «Ой, там, на горі».
11.45 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальний телефільм «Остфрізланд».
12.45 УТН.
13.00 Для дітей. Сонячне коло.
13.30 В країні Мультляндії.
14.30 Село і люди.
15.15 Ви нам писали. Музична передача за листами глядачів.
16.00 Служба солдатська. Армія України: сьогодні і завтра.
17.00 Телеспортарена.
17.30 Для дітей. Канал «Д».
19.00 УТН.
19.30 Майстри гумору. В. Мойсеєнко та В. Данилець.
20.35 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує.
21.15 Заключний концерт фестивалю «Червона рута».
22.15 Вечірній вісник.
22.45 Продовження заключного концерту фестивалю «Червона рута».
23.30 УТН.
23.45 Нічний телезал. Фільм-балет «Одруження Бальзамінова».

ПРОГРАМА ЦТ—1

8.00 Спорт для всіх.
8.30 ТСН.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 Освідчення в коханні.
9.15 З ранку раненько.
10.00 На службі Вітчизні.
11.00 Ранкова зірка.
12.00 Клуб мандрівників.
13.00 Сільська година.
14.00 Під знаком «Пі». Частина 1.
15.00 ТСН.
15.15 Під знаком «Пі». Частина 2.
15.40 Зигзаг удачі.
15.55 Народні казки і притчі різних країн.
16.00 Марафон-15.
17.00 «Сторона рідна». Концерт.
17.15 Міжнародна панорама.
18.00 «Уолт Дісней представляє...»
18.50 К. Вебер. Увертюра до опери «Оберон».
19.00 Недільний кінозал. Прем'єра мультфільму «Факел і балерина».
19.25 Художній фільм «Людина-амфібія».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Футбольний огляд.
22.10 Для тих, хто любить і пам'ятає. Вечір пам'яті А. Миронова.
0.05 ТСН.
0.25 «Вітер осінній».
1.10 Джазові портрети.
2.10 «Мудромір». Художній телефільм. 2 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Вісті.
8.20 На зарядку ставай!
8.35 Музика на вулиці.
9.05 Документальний фільм.
10.00 Програма для дітей.
11.00 Документальний фільм.
11.25 З Америки з любов'ю.
12.10 «Напишу хмару й дощ».
12.30 Святе і вічне.
12.50 Мистецтво дзвону.
13.30 Художній фільм.
15.10 Документальний фільм.
15.20 Зустріч з І. Понаровською.
16.10 Документальний екран Росії.
17.10 «Капітал». Тележурнал.
17.40 Ми всі з одного світу.
19.10 Лосівські бесіди.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Благодійний концерт за участю Ліни Мкртчан.
21.20 Телебіржа інформує *.
21.50 Бенефіс письменника А. Трушкіна.
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 К-2 представляє.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Анатолій ГОРЛОВ — перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК — заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ — член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ — оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО — заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО — заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ — редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ — відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:
Член редколегії — Анатолій Солонський.
Чергові редактори — Микола Хрієнко, Артем Прохоренко.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.
Випусковий — Олексій Бондаренко.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсєна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.
Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.
Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 156.200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03151981.